

európai

Budapest 9.15 Gramofonhangver... időjárás- és víz... Szórákóztató ze... yelvoktatás; 20... dóból. Közremü... lária (ének), dr... (ora), Zathurecky... yi Imre (zongora)... utána cigányzene... hangverseny Leo... nyénekes közre... Kamarazene. — gitárkísérettel; 20... seny. — 5. G. B... al 16: Táncczene... ora sextett hang... zzene. — Köln... ; 21: R. Leon-... gjáték előadása;... O. London, 5xx... Hellier hegedü... Orgonahangver... s hangverseny;... rseny. — Ná... (szoprán) hang... di Luisa Miller... tése. — Róma... rseny és G. Do... c. operájának

6. — Budapest... y: 12.05: Zene... szünetben hírek;... a magyar nótá... ekari kísérettel;... eny; 19.30: A... jna kincse elő... dójárás- és víz... cigányzene. —... eny, Irene Fied... snő közremükö... ker: A köldük... közvetítése. —... erimental, 15.30:... e (szoprán), Sil... gversenye; 21:... urg, 17.30 Szó... Oscar Tétras... 5xx. Daventry... : Herbert Hey... senye; 23.25:... 20.30. C. W... rájának közve... Else Schubert... kel. — Nápoly... zony hangverse... ám műsor. 21.20... ngversenye; —

ETÉSEK
5 lejt, vastagabb... próhirdetés 5 lejt... lék kedvezmény... tizendő feligés... k, ha portó bélyeg... hírek díja 25 lejt... 150 lejt.

Barzel
erarie - vasúzet
CLUJ
Kolozsvár) P. M.
iteakal 13. szám.
telefon 10-43

Keletben

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pap 10
ELOFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lej
Félévre 600 " "
Negyedévre 320 " "
Egy hóra 110 " "
X évfolyam * 38. Ezám
1929 Február Szombat 16
* 5689 év I. Adár 6 *

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAINAPLAP

A Litvinov-paktum

A béke tízedik esztendeje óta tegnap történt az első eszt, hogy Románia kormányfője, a béke mellett kötelezte el magát, azzal a bejelentéssel, hogy Románia képviselői Moszkvában aláírták a Kellogg-egyezményt. Tíz éves bizonytalanság és rettegés atmoszférája húzódott el ezzel az aktuálissal Románia kül- és belpolitikai élete fölől, melynek nagyon sok nyugtalanságát, áldatlan kilengését minden fejlődést megbénító politikai célélvesztettséget okozta Oroszországnak az a nyiltan hangzottalott törekvése, hogy Bessarabiát feyveresen fogja visszvenni Romániától.

A türelmetlenségnek, a politikai üldözéseknek nagyon sok keserű, sőt borzalmas füzisa füződik Oroszország fenti szándékához, amelyet különösen a liberálisok és averescánusok használtak fel arra, hogy minden nekik kedvezőtlennek politikai megmozdulást megfojtsanak és leterrorizáljanak. Ostromállapot, cenzura, szabadságjogok megvonása, mind mind annak a pszichózisnak nevében történt, melyet a Szovjetországtól való félelem keltett fel politikai és katonai körökben.

De gazdasági tekintetben is nagyon megérezték Románia a szovjetekkel való összeköttetés hiányát, főleg a tengeri kereskedelemben, amely Odossza és Konstantinápoly között a békeelőlekedben rendkívül kifejlődött volt a két ország közötti élénk csereforgalmat bonyolította le. Reméljük és hisszük, hogy a Moszkvában aláírt Kellogg-paktummal ez a súlyos, majdnem elviselhetetlen állapot megszűnik tekinthető s Oroszország és Románia között nemcsak politikai, hanem gazdasági tekintetben is helyreáll a bekebeli, normális viszony.

Természetesen ez a Kellogg-paktum aláírásával még nem történt meg. A kormány és Oroszország kormányának közösen érdekeltekre kell összejönnök és ennek keretében kell döntenők a feltételekről, melyek lehetővé teszik a diplomáciai viszony felvételét is a két állam között. Hogy ez lehetséges lesz, az annál is inkább remélhető, mert Romániának nem érdeke az, hogy belépjen a szovjetellenes blokkba, nem pedig azért, mert Lengyelország sem volt hajlandó erre s így Románia, mint Lengyelország szövetségese sem teheti ezt meg.

A Szovjetországgal való diplomáciai viszony felvételét mindeztideig szociális megfontolások, főleg pedig a tíz év óta egymást követő reakciós kormányzatok speciális megfontolásai vezették. A liberálisok és averescánusok, mint a kisenyeberek és dolgozók eredendő ellenégei, a társadalmi forradalom rémképét idézték mindannyiszor, ahányszor Szovjetországgal kapcsolatban felmerültek a békülési lehetőségek. Persze egy porcare sem gondoltak arra, hogy a bolsevizmus elleni védekezés hathatós eszköze nem a börtönben és a terrorban, a szabad gondolatok megfojításában nyilvánul meg, hanem becsületes demokráciában, a dolgozók jogainak és igényeinek honorálásában s a társadalmi jólét, a munkaadóknak s a munka törvényes védelmének szisztematikus fokozásában.

kezni a bolsevizmus, illetőleg a bolsevista propaganda ellen és Szovjetorszag diplomáciai elismertetésével egyidejűleg meg fogja szüntetni az igaztalan üldözéseket is, melyek a multiban egy csomó értékes intellektuelt és nagyvesszt ártatlan munkást jutaltak börtönbe.

Az ünneplés, amelyben a Litvinov-paktum aláírásával kapcsolatban a kormányt a parlament részesítette, nagyon komoly és nagyon megérdemelt volt. Ez a bejelentés azt jelenti, hogy a kormány, bízva a maga demokratikus és szociális lelkiismeretében, bízva erejé-

nek tudatában, veszi fel a kapcsolatot Szovjetországgal s míg egyfelől megszünteti a tíz év óta tartó pszichózist, másfelől lehetővé teszi az ország gazdasági életének egy új és meglehetősen nagy lehetőséggel való gazdagodását.

Tizezer zsidó családnak nincs betevő falatja Bessarábiában

Országos akció indult meg az éhező besszarábiai zsidó tömegek felségélyezésére

(Bucuresti-Bukarest, február 15. Az Uj Kelet tud.) Bessarábiából riasztó hírek érkeznek a belügyminisztériumhoz. Ez az országgrész, amelyet az elmúlt évi éghajlati viszontagságok a leginkább sújtottak, kétségtelenül válságos időszakon megy keresztül. A parlamentben több ellenzéki képviselő is hangot adott annak, hogy Bessarábiában az éhínség a kormány segélyakcióinak ellenére is ijesztő mértékben terjed, hogy hat megye lakossága ugyszólván élelem nélkül áll, sőt maga Pantelimon Halippa, Bessarabia minisztere is kénytelen volt kijelenteni a többségi képviselők legutóbbi társasvaesoráján, hogy Bessarábiában a helyzet rendkívül súlyos. „Ha a kormány továbbra is mostoha-gyermeknek fogja tekinteni ezt az országgrészt — mondotta szószertint Pan Halippa, — akkor rossz lesz Bessarábiában...”

A Gara de Nordon kiömlik a nyomor ijesztő szimptoma, ha a kormány

egy felelős tagja a nyilvánosság előtt és szava súlyának tudatában ilyen kijelentést tesz, de Pan Halippa pesszimizta szavai körülbelül megfelelnek a valóságnak. A fővárosba naponta érkeznek Bessarábiából embertranszportok — az éhínség áldozatai — akiket elnyel a bukaresti moloch... Mint patkányok a tüzveszedelem elől, úgy özönlenek ezek a szerencsétlenek a fővárosba, zsebükben a megyei prefektura által kiállított „szociális szabadjeggyel” — a mindehatható állam nagylelkű segítségével — és az ott elnyűtt arcukon, erőtlen gesztusaikban, lerongyolódott ruháikban a nyomor, az éhség dermesztő bélyegeivel. A Gara de Nord foragatagában tétován, ideitlenül állnak meg egy percig, hogy azután csoportba verődve elinduljanak a belügyminisztérium, vagy a kömmunkaügyi minisztérium felé, — ahol az ő miniszterük, Pan Halippa trónol, — hogy az élethez való jogukat követeljék...

bonakereskedő kezéből egyaránt és éheznek a munkás is, akit jó termés idején a gabona értékesítése körül foglakoztatni lehet. És az elmúlt évi katasztrófa szinte kulminációs pontja volt annak a rossz termés-szériának, amely az utóbbi években bekövetkezett, 1925-ben is nagy volt az éhínségesek száma, de elenyészően csekély az ideibez mérten.

Negyvenezer zsidó léleknek nincs betevő falatja

Különösen tragikus a helyzet Ismail Cahul, Tighina, Cotatea, Alba Orhei és Lapusna megyékben! Tizezer zsidó családnak hiányzik a napi kenyere, valamennyi sokgyermekes család, úgy hogy optimista becslés szerint is 40.000 zsidó léleknek nincs a betevő falatja biztosítva. És ez a szám folytonosan és ijesztő mértékben nő. Aká ma még máson segített, holnap ugyancsak beáll az éhezők sorora. A kisenyeb városokban fojtott, nagy tragédiák játszódnak is. Az embereket a szemérem visszatartja attól, hogy éhségüket az uccára vigyék, hogy „kizvét” kérjenek és megtörténik, hogy 2-3 napig vizen él egy familia, míg végül is rászánják magukat, hogy a rabbihoz, vagy a segélybizottsághoz forduljanak és kenyeret kérjenek. Leírhatatlan az, hogy az utóbbi rettenetesen hideg napok alatt mit szenvedtek ezek az emberek. Az éhínséges vidékek szinte megszokott látvány az, hogy emberek összeesnek, elernyedten, erőtlenül az uccán és apatikus betelődéssel elnyulnak a hóban. A sorsra bízzák magukat...

Mucinik doktor a besszarábiai zsidóság borzalmas nyomoráról

Ezekben a csoportokban, a kisenyvi munkás és a tighinai paraszt között elvegyül a bálti zsidó molnárség és a hotini zsidó földmives is. Az éhség internationaléjában nem ismerik a nemzet és felekezet közötti különbségeket...

A kormány küldött ugyan néhány vagon élelem Bessarábiába, ezt azonban szinte nyomtalanul elnyelte ez a kiehéztetett országgrész. A kormányt alarmirozták a riasztó hírek, Mirto belügyi államtitkár közelebről másodsor is Bessarábiába utazik, hogy személyesen győződjék meg az ottani állapotokról. Ugyanabban az időben pedig a besszarábiaiak a fővárost járják, hogy az inségtől leginkább sújtott vidékek számára támogatást szerezzenek a kormánytól.

Egy ilyen bizottsággal érkezett ma Bukarestbe dr. Jechiel Mucinic, az éhínséges zsidókat ellátó komité elnöke. Öszhaju bácsi, akiről Landau, a besszarábiai cionista képviselő elmondja, hogy a háboru előtt félmilliárd értékű vagyon ura volt, amely csaknem teljes egészében odaveszett Oroszországban, hogy most egy kisenyvi bank igazgatója és hogy annyi szívvél és odaadással dolgozik az éhínséges zsidó familiák fel segítésén, hogy valóságos nimbusz veszi körül személyét. Mucinic dr. ellátogatott a Zsidó Parlamenti Club helyi-

segebe is, hogy a zsidó képviselők támogatását kérje egy országos segélyezési akció megszervezéséhez. Beszélgetést folytatott ezalkalommal Mucinic dr.-al aki megrázó, knut hamsuni képet festett a besszarábiai zsidóság iszonyu nyomoráról és szenvedéseiről.

Akiknek van és akiknek nincs mit enniük

A zsidóság Bessarábiában a lakosság 22 százalékát teszi ki — mondotta Mucinic dr. — de kijelenthetem, hogy az éhezésben jóval számarányán felül vesz részt... Egész Bessarabia két táborra szakadt most: azokra, akiknek van, azokra, akiknek nincs mit enniük. Az egész országgrész élete a kenyérre van beállítva — a földmivelésre és a termés értékesítésére, hiszen ipara Bessarabiának ugyszólván egyáltalán nincs. Az a katasztrófa, amely az elmúlt évben a termést érte — természetesen kiütötte a kenyeret a földmives, a molnár és a ga-

Kisenyven már más a helyzet. Ott nap-nap után tömegek verődnek össze, a külvárosok zsidói és más nemzetiségű proletáriátusa, aszott, fonnyadt arcú asszonyok, gyermekkel karjaikon, égv szemü emberek — mintha csak valami régi metszetből léptek volna elő — elvergődnek a városházáig és ott kenyeret követelnek. Kenyeret!

Bessarabia segítségért kiált az országának. S. O. S! Mi azt kérjük, hogy segítsenek az éhező besszarábiai zsidó tömegeken!

URANIA mozgó ANNA MAY WONG (a „SONG” közismert főszereplője) exotikus szépség legújabb filmje: **EGYIPTOMI SIREMLÉK** Izgalmas keleti kalanddráma. Monopol Emericus film.

Rostává lötték konkurens társaikat egy csikágói alkoholcsempész-banda tagjai

Berlin, február 15. Csikágói jelentés szerint a város északi negyedében rendőrháza öltözött autós banditák, valószínűleg alkoholcsempészek, egyik közismert lebujaiban a konkurens alkoholcsempészbanda tagjait meglepték és rostává lötték. A gyilkosok ezután elmen-

kültek. A rendőrség csak három órával a gyilkosság után fedezte fel a bűntényt, de akkor már a gyilkosoknak nyomavesszett. Az áldozatok mindenikén legálább 6-tól, 10 lött seb van. A rendőrség nagy apparátussal nyomoz az autógyilkosok után.

Trotzkijt orosz detektívek őrzik Konstantinápolyban az emigránsok bosszujától

Berlin, február 15. Wolff távirati iroda konstantinápolyi tudósítójának közlése szerint közvetlen közelében áll Trotzkij átköltötése Angorába. A volt szovjetnépbiztos orosz titkos rendőrök őrzik, mert nem tartják kizártnak, hogy valamelyik emigráns esetleg gyilkos me-

renyletet követne el ellene. Trotzkij az Illitsch-gözönsön érkezett négy férfi kíséretében, továbbá felesége és gyermekei társaságában. A török lapoknak utasítást adtak, hogy Trotzkij tartózkodásáról ne írjanak.

Anglia alaposan felkészült a gázháborúra

Baldwin feltűnő beszéde. Az egész lakosságot megtanítják a védekezésre

London, február 15. — Rendkívüli feltűnést és izgalmat keltett az a beszéd, amelyet ma Baldwin miniszterelnök az alsóházban a lakosságnak a gáztámadás esetén való védekezéséről tartott. Egy felszólaló azt a kérdést intézte a miniszterelnökhöz, hogy mi adott alkalmat e beszédre. Talán újabb háborútól kell Angliának félnie? Baldwin nem zavartatta magát a kér-

déstől, amelyet teljesen válasz nélkül hagyott és tovább beszélt arról, hogy Anglia lakosságának milyen fontos feladata a gáztámadás ellen való védekezés módszerének tanulmányozása. Bejelentette, hogy a gáztámadások ellen való védekezésre nézve egészen új tanfolyamokat fognak nyitni és külön személyzetet fognak az erre vonatkozó ismertetésekre tartani.

A német jóvátételi kötelezettségek megállapítása után a hatalmak képviselői Berlinbe utaznak a Rajna-területek kiürítésének megbeszélésére

Páris, február 15. Az „Oeuvre” a rajnai megszállás idő előtti likvidálásának lehetőségeiről cikkez. A a lap jól informáltak jelzett forrásból azt az értesü-

lést közli, hogy a megszállás idő előtti feloldása elsősorban a szakértői konferencia munkájának eredményességétől függ. A német jóvátételi kötelezettségek

megállapítása után a hatalmak képviselői Berlinbe fognak utazni s itt kezdődnek meg a tárgyalások a kiürítés technikai keresztülvitelének megállapítására. Az „Oeuvre” szerint ha a szakértői bizottság elvben kimondja a német jóvátételek kommercializálásának lehetőségét, a hatalmak kiürítik a második rajnai megszállási zónát s ha a kommercializálást sikerül perfektuálni, a végrehajtás után kiürítenek a még megszállva tartott többi részeket is.

Páris, február 15. Melchior német szakértő meghallgatása után a szakértő-

bizottság mai ülése a délelőtti ülésével véget is ért, mert a német delegációnak időt akartak adni arra, hogy készüljön a Németország fizetési merlegéről holnap folytatandó előadásra. A mai ülés lefolyásáról hivatalos kommuniké nem lettek közzé.

Berlinből érkezett hír szerint jó haladást váltott ki a német fővárosban, hogy a konferencia eltekint a tisztára akadémikus jellegű vitákról és a célt a gyakorlati oldalról igyekeznek megkö-

Kétszáz ezer látogatót várnak Washingtonba Hoover beiktatási ünnepségeire

Berlin, február 15. Washingtoni jelentés szerint az új elnök beiktatásának előkészületei serényen folynak. 200.000 látogató érkezésére számítanak a beiktatás ünnepségei alkalmából.

A beiktatási ünnepen Hoover elnök a Kapitoleum külső lépcsőjéről tartja első beszédét, amelyet 75 mikrofon segítségével az Egyesült Államok valamennyi

rádióállomása közvetít. Az esküfélélet aktusa után Hoover a Fehér Háza yonul és nyomában megy az ünnepi menet. A menetet nemzeti díszbe öltözött indiánok és cowboyok zárják. A beiktatás ünnepségei három napig fognak tartani s minden este kivívágás és tűzijáték lesz.

Besztercét, Szamosujvárt és Udvarhelyt látogatják meg e héten a Keren Hajjeszód delegátusai

Cluj-Kolozsvár, febr. 15. A dr. Jehuda Wilensky vezetésével működő Keren Hajjeszód delegáció, amely néhány hónap óta Erdély több nagyobb városát látogatta meg nagy erkölcsi és anyagi sikerrel, turnéjának első részét befejezve, most néhány kisebb várost fog a Keren Hajjeszód érdekében meglátogatni.

Dr. Wilensky Jehuda és dr. Abelesz Besztercére utaznak, ahol vasárnap nagy meeting keretében fogják a besztercei zsidóság előtt a Palesztina újjáépítésének mai állását és aktuális kérdéseit ismertetni. Beszterce zsidósága nagy érdeklődéssel várja az illusztris vendégeket, akiknek tiszteletére vasárnap este tea-estélyt rendez.

Zwi Lewanon, a delegáció egyik tagja, vasárnap Szamosujvárt látogatja meg,

ahol aznap nagy Palesztina-meeting lesz, amelyen a kolozsvári zsidóság több vezetőtagja is részt fog venni. Szamosujvár zsidósága még eddig alig vette ki részét a Palesztina-munkából, de remélhető, hogy most hasonlóan Erdély többi városaihoz, számarányához képest be fog kapcsolódni ebbe az általános erdekű zsidó akcióba.

Dr. Rachel Klompusz reváli orvosnő és dr. Weiszburg Chaim az Udvarhelyen vasárnap rendezendő Palesztina-meetingen fognak résztvenni, hogy emellett városnak a zsidóságát fokozottabb mértékben bevonják a zsidó rendezési mozgalomba.

E kisebb városok meglátogatása után a delegáció Marosvásárhelyen fogja az ezidei nagyszabású Keren Hajjeszód akciót lefolytatni.

Elrendelték a csődöt a Vingai Takarékpénztár ellen

A bank múltévi mérlege állítólag hamis volt. Bűnügyi vizsgálat indul a vezetőség ellen

(Timisoara-Temesvár, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától) A Bánát közgazdasági körök egy héttel ezelőtt foglalkoztatta Klámann Sándor vingai bankigazgató öngyilkossági kísérlete. Klámann a Vingai Takarékpénztár Részvény Társaságnak volt igazgatója és néhány nappal ezelőtt borotvával öngyilkosságot akart követni. Tetteben az utolsó pillanatban hozzátartozói akadályozták meg.

A bankigazgató öngyilkossági kísérletét közgazdasági körökben a bank fizetési nehézségeivel hozták összefüggésbe. A feltevések helyt állóknak bizonyultak, amennyiben a Vingai Takarékpénztár Rt. fizetésképtelenségét jelentette be és megszüntelte a betétek kifizetését. Az igazgatóság tagjai a temesvári törvényszéken kérték a csődeljárás megindítását a bank ellen. A kérest pénteken délelőtt tárgyalta a törvényszék.

A törvényszék elrendelte a csődöt a Vingai Takarékpénztár Rt. és vállalata ellen. Csődtömeggondnokká dr. Romanov Florian temesvári ügyvédnévezte ki. A követelések bejelentési határidejét a törvényszék március 23-ikán, a csődválasztmány megválasztási napját pedig április 13-ikán jelölte ki.

Ami a bankbukásnak még érdekességét ad, az az a körülmény, hogy bár a bank ellen a csődeljárás már folyamatban van, a fizetésképtelenség összege

még nem nyert megállapítást. A bank ügyvezetése ugyanis ma még nem tudja teljesen tisztán igazolni a bank helyzetét, viszont megállapítást nyert, hogy a múlt évben nyilvánosságra hozott mérleg hamis volt. A helyzet tisztázására a temesvári ügyészség ma indította meg a nyomozást és közgazdasági körökben még nagy meglepetéseketől tartanak.

Butorárszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemeltetünk munkásait foglalkoztatásuk, ha tehetőlcso és jó butort
Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgossenschaft és Hoffmann
zongorát, pianinót,
akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.
hatalmas raktárak Hírlékes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

SELECT MOZGÓ

Csupán négy napig:

szombaton február 16, vasárnap 17, hétfő 18, kedden 19-én délután 3, 5, 7 és 9 órakor bemutatja az előadás keretében a

FONOFILM

demonstratív kísérletezéseit, amely az utóbbi évek legtökéletesebb technikai találmányok egyike. A hangok reprodukálása nem történik sem rádió sem pedig gramofon útján, hanem teljesen új módon. Többek között hallható és látható:

EVE LEONI

a new-yorki Metropolitan szolistanője VERDI Rigolettoijából énekel.

VAN EPS

Banjo Solo.

STRAND BALLEET

Liszt II-ik rapszodiájára ritmikus táncoknt és gyakorlatokat végez és sok más ének, tánc és zeneszám.

Ez előadást egy nagyszerű vigjáték előzi meg, melynek címe:

JOLLI JOCKER

főszerepben LAURA LA PLANTE

Tolongsá elkerülése végett, felkérjük a t. közönséget, hogy a jegyeket előre váltssa meg a „SELECT” mozgó kasszájánál, mely e célból naponta d. e. 11-12 és 1-2 közt nyitva van.

(Bucure Uj Kelet borzalmas váltotta fe megérezni sok pusztított a sz egy 25 sz vonatokon megszűnt személyfor minimális

Az állam dte érte, fogy és h kat okozot fogalom vasut bevo jaiban zub sen a jasi lamint a h tek a mini ug, hogy szonnegy áruforgalom ezer lejt v lanatban gatok rend déki gócpo ből azonban

több száz ilyenfor

Ez az elő len helyzet zerigazgató iemaradása hogy a vez nia kell az fizetéséről, att kénysze

tiz napig függeszte Ez idő ala tárnál, mi nak pénz más magá miféle fiz

Az összes be zarólag a v rezerválják. szetesen me intézkedések ra érvényes

Az időjárólégítő. Rom valóságos tá északi és ke az atlagos h

Pe se

Prágai je egész Csehsz vasuti forgas dig fenállan árakban Poz kezdődött, a lett vége. A megrekedtek nek a hófuv ler vonatot akadályokon resztüijutni ideig egyetlen pályák felsz gok éjjel-naj lyokat még

Művés

Első jor k ker tek arny általú kiáltás. 60

Rostává lötték konkurens társaikat egy csikágói alkoholcsempész-banda tagjai

Berlin, február 15. Csikágói jelentés szerint a város északi negyedében rendőrháza öltözött autós banditák, valószínűleg alkoholcsempészek, egyikük közismert lebujaiban a konkurens alkoholcsempészbanda tagjait megölték és rostává lötték. A gyilkosok ezután elmene-

kültek. A rendőrség csak három órával a gyilkosság után fedezte fel a bűntényt, de akkor már a gyilkosoknak nyomavészelt. Az áldozatok mindenikén legálább 6-10 lött seb van. A rendőrség nagy apparátussal nyomoz az autógyilkosok után.

Trotzkijt orosz detektívek őrzik Konstantinápolyban az emigránsok bosszujától

Berlin, február 15. Wolff távirati iroda konstantinápolyi tudósítójának közlése szerint közvetlen küszöbön áll Trotszkij átköltötése Ankorába. A volt szovjetnépbiztos orosz titkos rendőrök őrzik, mert nem tartják kizártnak, hogy valamelyik emigráns esetleg gyilkos me-

rényletét követne el ellene. Trotszkij az Illitsch-gőzösn érkezett négy férfi kíséretében, továbbá felesége és gyermekei társaságában. A török lapoknak utasítást adtak, hogy Trotszkij tartózkodásáról ne irjanak.

Anglia alaposan felkészült a gázháborúra

Baldwin feltűnő beszéde. Az egész lakosságot megtanítják a védekezésre

London, február 15. — Rendkívüli feltűnést és izalmat keltett az a beszéd, amelyet ma Baldwin miniszterelnök az alsóházban a lakosságnak a gáztámadás esetén való védekezéséről tartott. Egy felszólaló azt a kérdést intézte a miniszterelnökhöz, hogy mi adott alkalmat e beszédre. Talán újabb háborútól kell Angliának félnie? Baldwin nem zavartatta magát a kér-

déstől, amelyet teljesen válasz nélkül hagyott és tovább beszélt arról, hogy Anglia lakosságának milyen fontos feladata a gáztámadás ellen való védekezés módszerének tanulmányozása. Bejelentette, hogy a gáztámadások ellen való védekezésre nézve egészen új tanfolyamokat fognak nyitni és külön személyzetet fognak az erre vonatkozó ismertetésekre tartani.

A német jóvátételi kötelezettségek megállapítása után a hatalmak képviselői Berlinbe utaznak a Rajna-területek kiürítésének megbeszélésére

Páris, február 15. Az „Oeuvre“ a rajnai megszállás idő előtti likvidálásának lehetőségéről cikkezik. A a lap jóhírnökök jelzett forrásból azt az értesü-

lést közli, hogy a megszállás idő előtti feloldása elsősorban a szakértői konferencia munkájának eredményességétől függ. A német jóvátételi kötelezettségek

megállapítása után a hatalmak képviselői Berlinbe fognak utazni s itt kezdődnek meg a tárgyalások a kiürítés technikai keresztülvételének megállapítására. Az „Oeuvre“ szerint ha a szakértői bizottság elvben kimondja a német jóvátételek kommercializálásának lehetőségét, a hatalmak kiürítik a második rajnai megszállási zónát s ha a kommercializálást sikerül perfektuálni, a végrehajtás után kiürítik a még megszállva tartott többi részeket is.

Páris, február 15. Melchior német szakértő meghallgatása után a szakértő-

bizottság mai ülése a délelőtti ülésével véget is ért, mert a német delegációnak időt akartak adni arra, hogy készüljön a Németország fizetési mérlegéről holnap folytatandó előadásra.

A mai ülés lefolyásáról hivatalos kommuniké nem tettek közzé. Berlinből érkezett hír szerint jó haladást váltott ki a német fővárosban, hogy a konferencia eltekint a tisztára akadémikus jellegű vitákról és a célt a gyakorlati oldalról igyekeznek megközelíteni.

Kétszázézer látogatót várnak Washingtonba Hoover beiktatási ünnepségeire

Berlin, február 15. Washingtoni jelentés szerint az új elnök beiktatásának előkészületei serényen folynak. 200.000 látogató érkezésére számítanak a beiktatás ünnepségei alkalmából.

A beiktatási ünnepen Hoover elnök a Képítőleum külső lépcsőjéről tartja első beszédét, amelyet 75 mikrofon segítségével az Egyesült Államok valamennyi

rádióállomása közvetít. Az esküfölet aktusa után Hoover a Fehér Háza vonul és nyomában megy az ünnepi menet. A menetet nemzeti díszbe öltözött indiánok és cowboyok zárják. A beiktatás ünnepségei három napig fognak tartani s minden este kivívágás és tűzjáték lesz.

Besztercét, Szamosújvárt és Udvarhelyt látogatják meg e héten a Keren Hajjeszód delegátusai

Cluj-Kolozsvár, febr. 15. A dr. Jehuda Wilensky vezetése alatt működő Keren Hajjeszód delegáció, amely néhány hónap óta Erdély több nagyobb városát látogatta meg nagy erkölcsi és anyagi sikerrel, turnéjának első részét befejezve, most néhány kisebb várost fog a Keren Hajjeszód érdekében meglátogatni.

Dr. Wilensky Jehuda és dr. Abelesz Besztercére utaznak, ahol vasárnap nagy meeting keretében fogják a besztercei zsidóság előtt a Palesztina újjáépítésének mai állását és aktuális kérdéseit ismertetni. Beszterce zsidósága nagy érdeklődéssel várja az illuztris vendégeket, akiknek tiszteletére vasárnap este tea-estélyt rendez.

Zwi Lewanow, a delegáció egyik tagja, vasárnap Szamosújvárt látogatja meg,

ahol aznap nagy Palesztina-meeting lesz, amelyen a kolozsvári zsidóság több vezetője is részt fog venni. Szamosújvár zsidósága még eddig alig vette ki részét a Palesztina-munkából, de remélhető, hogy most hasonlóan Erdély több városához, számarányához képest be fog kapcsolódni ebbe az általános erdekű zsidó akcióba.

Dr. Rachel Klompasz reváli orvosnő és dr. Weiszburg Chaim az Udvarhelyen vasárnap rendezendő Palesztina-meetingen fognak résztvenni, hogy ennek a városnak a zsidóságát fokozottabb mértékben bevonják a zsidó reménytelen mozgalomba.

E kisebb városok meglátogatása után a delegáció Marosvásárhelyen fogja az ezidő legnagyobb Keren Hajjeszód akcióit lefolytatni.

Elrendelték a csődöt a Vingai Takarékpénztár ellen

A bank múltévi mérlege állítólag hamis volt. Bűnelügyi vizsgálat indul a vezetőség ellen

(Timisoara-Temesvár, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától) A Bánát közigazgatási köreit egy héttel ezelőtt foglalkoztatta Klámann Sándor vingai bankigazgató öngyilkossági kísérlete. Klámann a Vingai Takarékpénztár Részvény Társaságnak volt igazgatója és néhány nappal ezelőtt borotválva öngyilkosságot akart elkövetni. Tetteben az utolsó pillanatban hozzátartozói akadályozták meg.

A bankigazgató öngyilkossági kísérletét közigazgatási körökben a bank fizetési nehézségeivel hozták összefüggésbe. A feltételek helyt állónak bizonyultak, amennyiben a Vingai Takarékpénztár Rt. fizetésképtelenségét jelentette be és megszüntette a betétek kifizetését. Az igazgatóság tagjai a temesvári törvényszéken kérték a csődeljárás megindítását a bank ellen. A kérést pénteken délelőtt tárgyalta a törvényszék.

A törvényszék elrendelte a csődöt a Vingai Takarékpénztár Rt. és vállalata ellen. Csődtömegmondókká dr. Romanov Florian temesvári ügyvédet evazték ki. A követelések bejelentési határidejét a törvényszék március 23-ikán, a csődválasztmány megválasztási napját pedig április 13-ikán jelölte ki.

Ami a bankbukásnak még érdekességét ad, az az a körülmény, hogy bár a bank ellen a csődeljárás már folyamatban van, a fizetésképtelenség összege

még nem nyert megállapítást. A bank ügyvezetése ugyanis ma még nem tudja teljesen tisztán igazolni a bank helyzetét, viszont megállapítást nyert, hogy a múlt évben nyilvánosságra hozott mérleg hamis volt. A helyzet tisztázására a temesvári ügyészség ma indította meg a nyomozást és közigazgatási körökben még nagy meglepetéseketől tartanak.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkáit foglalkoztathassuk, ha lehet

olcsó és jó butori

Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatalmas raktárát Hírlökösök egyéneknek kedvező fizetési feltételek

SELECT MOZGÓ

Csupán négy napig:
szombaton február 16, vasárnap 17, hétfő 18, kedden 19-én délután 3, 5, 7 és 9 órákor bemutatja az előadás keretében a

FONOFILM

demonstratív kísérletezéseit, amely az utóbbi évek legtökéletesebb technikai találmányok egyike. A hangok reprodukálása nem történik sem rádió sem pedig gramofon után, hanem teljesen új módon. Többek között hallható és látható:

EVE LEONI
a new-yorki Metropolitan szolistanője VERDI Rigolettojából énekel.

VAN EPS
Banjo Solo.

STRAND BALLET
Liszt II-ik rapszódijára ritmikus táncokat és gyakorlatokat végez és sok más ének, tánc és zeneszám.
Ez előadást egy nagyszerű vigyék előzi meg, melynek címe:

JOLLI JOCKER
főszerepben LAURA LA PLANTE

Tolongs elkerülése végett, felkérjük a t. közönséget, hogy a jegyeket előre váltsa meg a „SELECT” mozgó kasszájánál, mely e célból naponta d. e. 11-12 és 1-2 közt nyitva van.

Szombat, Tiz mert Po ny

(Bucarest) Uj Kelet tu borzalmas i váltotta fel, megérezni a sok pusztítá miatt a szer egy 25 száz vonatokon megszüntettt személyforgó minimalisat

Az államv dár érte, ne fagy és hófakat okozott fogalom al vasut bevét jáiban zuha sen a jasiu lamnt a be tek a miniu ug, hogy na szonnyé ór áruforgalom ezer lejt vet lanatban me gatok rend déki góponból azonban

több százn llyenform

Ez az előre len helyzet zerigazgatós ienaradása hogy a vezé nia kell az fizetéséről, att kényszer

tíz napig. függesztet. Ez idő alatt tárnál, min nak pénztá más magán mitéle fiz

Az összes be zarólag a va rezerválják. szetesen meg intézkedések ra érvényesít

Az időjárás olgító. Romá valóságos tá északi és kel az atlagos hó

Po se

Prágai jele egész Csehsz vasuti forgal dig fenállan órakban Poz kezdődött, ar lett vége. A megrekedtek nek a hófuvá len vonatot akadályokon resztüljutni s ideig egyetlen pályák felsza gok éjjel-nap lyokat még u

Művészi

Elválllou te ker tek arnyo állando kiáll. Som

Tíz napig minden fizetést beszüntetett a vasút, mert az abnormális időjárás miatt többszáz millióval csökkent a bevétele

Pozsonyban és Ausztriában hófúvás pusztít. Grönlandban nyomorognak az eszkimók, mert a nagy olvadás miatt nem tudnak közlekedni a kutyaszánok

[Bucaresti-Bukarest, február 15. Az Uj Kelet tud.] Második napja, hogy a borzalmas időjárást enyhe tavaszi idő váltotta fel, ed a vasut csak most kezdi megérteni a kegyetlen hideg és hófúvások pusztításait. Az abnormális időjárás miatt a személy- és tehervonatok mintegy 25 százalékát beállították, a többi vonatokon az árutforgalmat részben megszüntették, részben redukálták, a személyforgalom pedig önmagától a legminimálisabbra csökkent.

Az államvasutat emiatt óriási károsodás érte, nem beszélve arról, hogy a nagy és hófúvás jelentős anyagi károkat okozott a gördülőanyagokban is. A forgalom általános stagnálása miatt a vasut bevételei a borzalmas hideg napjaiban zuhanás-szerűleg estek. Különösen a jasi és csernovitzi vonalon, valamint a besszarabiai részekben esőketek a minimumra a vasut bevételeit, úgy, hogy nagyobb állomásokon is huszonnégy óra keresztül személyi és árutforgalomból összesen alig néhány ezer lejt vettek be. Pontos adatok e pillanatban még nem állanak a vasutgazgatók rendelkezésére, a különböző vidéki szempontoktól befutott jelentésekből azonban megállapítható, hogy több százmillió károsodás érte ilyenformán az államvasutakat.

Ez az előre nem látott krach kellemetlen helyzet elé állította a vasutak vezérigazgatóságát, amelyet a bevételek lemaradása igen érzékenyen érint. Mint hogy a vezérigazgatóságának gondoskodnia kell az adminisztratív személyzet fizetéséről, a bevételek elmaradása miatt kényszereszközül nyult és tíz napig azaz február 25-ig felfüggesztett mindennemű kifizetést. Ez idő alatt úgy a bukaresti főpénztárnál, mint a CFR inspektorátusainak pénztárainál szállítások, vagy más magánkövetelések fejében semmiféle fizetések nem eszközöltek.

Az összes bevételeket ezen idő alatt kizárólag a vasuti személyzet fizetésére rezerválják. Február 25-ike után természetesen megszüntnek ezek a megszorító intézkedések és a magánkövetelések újra érvényesíthetők lesznek.

Az időjárás egyébként országsszerte kiélezte. Románia nyugati és déli részein valóságos tavaszi időjárás van, míg az északi és keleti részekben -10. -12 fok az átlagos hőmérséklet.

Pozsonyból se nem indulnak, se nem érkeznek vonatok

Prágai jelentés szerint a fagy ereje egész Csehországiában csökkent, de a vasuti forgalomban a zavarok még mindig fenállanak. Tegnap a késő délutáni órákban Pozsony tájékán erős hófúvás kezdődött, amelynek csak ma délután lett vége. A hófúvás miatt a vonatok megakadtak s még ma is ott vesztegelnek a hófúvásban. Pozsonyból ma egyetlen vonatot sem indítottak, mert a hóakadályokon úgysem tudott volna keresztüljutni a nem is érkezett még e vidéig egyetlen vonat sem, mert bár a pályák felszabadításán a munkások szünetet tartva dolgoznak, a hóakadályokat még nem sikerült elhárítani. A

hófúvás ma Pozsonyban a közuti vilamosok közlekedését is lehetetlenné tette.

Bécs, február 15. A szénkészletek szűköse volta, a hófúvások és az influenza nagyobb forgalmi zavarokat okoztak az osztrák szövetségi vasutak közlekedésében. A havazás megszakítás nélkül, továbbtart. Néhány vonalon fenn tudják tartani ugyan a forgalmat, de csak óriási késéssel.

Az osztrák fővárosban a csőrepedések száma a nagy hideg miatt ijesztően növekszik. A vízellátásban és a gázszolgáltatásban éppen a csőrepedések miatt nagyobb zavarok állottak elő. A tűzoltóság ma éjjel is állandó permanenciában volt és 26 esetben vonult ki kisebb tü-

Magyarországon csaknem teljesen megszűnt a vonatközlekedés

Budapest, február 15. A Dunántul vasuti forgalmában nem állott be semmi javulás. A havazás és szélvihar tovább tart s emiatt a vasutforgalom újabb és újabb csökkenésére kell számítani. A legtöbb vonalon hótorlaszok tornyosulnak a forgalom elébe.

Bár nagy apparátussal folyik a pályák szabaddáttele, a forgalom normális felvetéle rövid időn belül nem lehet számítani.

Fonyod, Balatonboglár, Nagykanizsa, sőt Sopron környékén is hatalmas orkánná fajult a hóvihar. A szél több mint 80 km-es sebességgel hordja a havat s ennek folytán ahelyzet a különböző vasutvonalon jóformán órárólóra változik. Csak helyenkint lehet

szomszédos forgalmat fentartani, távolsági és nemzetközi vasutforgalomra a Dunántulon keresztül most egyelőre aligha van kilátás.

Nagykanizsára kedd este óta sem posta, sem újság nem érkezett. Keszthelyen a várost másfél méteres hó borítja helyenkint. Tegnap a hőmérő a hatalmas hófúvásban minus 29 fok hőmérsékletre szállott alá, amire Keszthelyen 65 éve nem volt példa.

Budapestre érkezett jelentések szerint ma is egész éjszaka kisebb havazások voltak országsszerte. Magyaróváron a hó magassága eléri a 65 cm-et s Budapesten a friss hó 55 cm.

A Balatont 1 méteres vastagságú jég réteg borítja. Sopron is belekerült a hó-

fúvású zónába. Emiatt elmaradtak a bíróság tegnapi és mára kitűzött tárgyalásai és a betivásár is, mert Sopront közvetlen közeléből sem lehet megközeleíteni.

A Dunántulon alig van vasuti vonal, melyen szomszédos viszonylatban fenn tudják tartani a forgalmat.

Bécsben érzik már az élelmiszerhiánya

Bécs, február 15. A nagy havazás miatt az áruhiány és élelmiszerhiány kezd már éreztetővé válni. Katonaszágot rendezték ki a marhaszállító vonat hófúvásból való kiszabadítására. Ideérkezett jelentés szerint az Orient-express is elakadt a hófúvásban.

Grázban tegnap reggel óta szakadatlanul havazik és emiatt meg kellett szorítani a személy- és tehervárforgalmat.

Bécs, február 15. Pándor falu környékén a folytonos havazás és hófúvás miatt még mindig nem lehet felvenni a Budapest-Bécs közötti vasutforgalmat Nagyszámu munkásosztágot rendeltek ki, de a hótorlaszt még mindig nem sikerült a pályáról eltávolítani. A bécsi gyorsvonat utasai tegnap szánokon és autokon érkeztek Hegyeshalom állomására s tegnap estétől kezdve, sem Budapestről, sem Bécsből nem indítottak vonatokat.

Ma nem érkezett meg a Simplon és az Orient

Bukarest, február 15. A tegnapi ólmos eső miatt majdnem az összes telefon- és táviróvonalak megszakadtak. A táviratokat drótnélküli távirón továbbítják, ahová lehet. A maj bukaresti-budapesti beszélgetés emiatt nem is volt megtartható. A postavezérigazgatóság számos munkásosztágot küldött ki a vonalak sürgős helyreállítására. A postavezérigazgatóság közlése szerint még soha sem fordult elő ily tömeges megszakadása a vonalaknak, mint a tegnapi nap folyamán.

A Simplon és az Orient-express ma nem érkeztek meg, mert utjukat Magyarországon, illetve Jugoszláviában kénytelenek voltak megszakítani. Bukarestben ma összeállították a Simplont, de csak két személykocsival, amely meg kíséri az utat Páris felé.

Hatmillió hétszezer lejért kelt el árverésen a Viața-palota és nyomda

Dr. Pop Valér vette meg a nyomdát egy ismeretlen konzorcium részére

[Cluj-Kolozsvár, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.] A Viata nyomda nagy vihart felvert ügyében ma a befejező, döntő aktus megtörtént. Még élénken él Erdély közvéleményének emlékeztében az a botránysorozat, mely a Viata bukását megelőzte. A palota és a nyomda tudvalevőleg az amerikai Bibliatanuló Társaság tőkéjével épült és a társaság részvényei főként a millenisták kezében voltak. A nyomdávalalatt, amely a millenisták két nyelvi folyóiratát kiadta Sima Jakab igazgató vezette, akinek működése ellen a részvényeseknek többször akadt kifogásuk. Végül a millenisták jelentést küldtek elégedetlenségük okairól a Bibliatanulók világszervezetének berlini csoportjához, amely a Bibliatanulók európai propagandáját intézi. A berlini iroda megbízottait a rovancsolás megejtésére elküldte Kolozsvárra, akiket Sima igazgató azzal a meglepetéssel fogadott, hogy a Viata nyomda fizetésképtelen és rövidesen arra fog kerülni sor, hogy a csődöt megkerje maga ellen.

A két németországi kiküldött a Viata helyzetének tudomásulvétele után a részvényesek egy csoportját megbeszélésre hívták össze. A megbeszélésre azonban váratlanul a szigoranca detektívei is betoppantak, akik kommunista

propaganda vádjával az egész társaságot lefoglalták és a kolozsvári hadbíró-ság börtönébe szállították.

Igy a fizetésképtelenséggel egyidejűleg kinőtt a Viata-ügy másik ága is, amely a hadbíró-ság előtt még ma sem nyert befejezést. A Viata pedig rövidesen megkezdte tárgyalásait a hitelezőkkel, ez azonban nem járt sikerrel, mert rövidesen néhány hitelező megkérte a csődöt a nyomda ellen. Csődtömegmondokul dr. Metes kolozsvári ügyvédet bízták meg, aki hónapok mul-tán állította össze a követeléseket és a nyomdávalalatt meglévő értékeit. Néhány nappal ezelőtt vált kétségtelemné, hogy a hitelezők kielégítésére a Viata milliókat érő épületét és nyomdáját nyilvános árverésen értékesíteni kell.

Az árverést dr. Pordea Ioan közjegyző már néhány hónappal ezelőtt február 15-re hirdette meg és a csődválasztmány döntése értelmében a palota kikiáltási árát 6 millió 500 ezer és a nyomdát pedig 2 és fél millióban írta ki. Közgazdasági körökben az árlejtés az első pillanatban általános érdeklődést váltott ki, annál meglepőbb volt a mai napon az, hogy az árlejtésen mindössze négyen jelentek meg komoly igényekkel, akik között rövid idő alatt eldőlt a tulajdonjog kérdése.

A kilencmillió kikiáltási árral szemben az első ajánlatot a Banca Agrară megbízottja tette, aki 4 millió 500 ezer lejt ajánlott fel. A Banca Agrară azonban hamarosan lemaradt a versenyben dr. Krausz Imre, dr. Pop Valér ügyvédek és Iliescu zálogháztulajdonos ajánlataival szemben. Dr. Krausz Imre ügyfele nevében a licitálás során 5 millió 600 ezer lejtig ment fel, átengedte a teret Iliescu zálogháztulajdonosnak és dr. Pop Valérnak. Iliescu legmagasabb ajánlata 6 millió 500 ezer lejt volt, amit dr. Pop Valér 200 ezer lejtrel túlicitált és végül így a palota, mint a nyomda 6 millió 700 ezer lejt árán került tulajdonába.

Miután a közjegyző kihirdette az árlejtés eredményét, dr. Pop Valér fenntartotta magának azt a jogot, hogy február 28-ig, míg a hitelezők gyűlése a vételt ratifikálja, ne hozza nyilvánosságra, hogy kinek a megbízásából vásárolta meg az épületet.

Az árlejtés a mai nappal ne fejeződött be véglegesen, amennyiben bárkinek joga van magasabb ajánlatot a hitelezők február 28-án megtartandó értekezletén benyújtani. Az eredmények egyébként úgy a csődválasztmány, mint a törvénytörvények jóváhagyásán kell még keresztülmennie.

929 február 16.
a délelőtti ülésében...
ingtongba...
y látogat...
Palesztina-meeting...
Vingal...
Bünygyi...
szállításra...
ó butori...
pianinót...
és Réti...
vár rt...
tel feltételek

Művészi Blondel keretek!
Egyéb leírás...
Somlyai Mihály
Iulu Maniu 7. sz.

Letartóztatták a temesvári „Danubia” igazgatóságának valamennyi tagját

Tízmillió lejjel károsította meg a Danubia üzletfeleit

Timisoara-Temesvár, február 15. Az Uj Kelet tud.) A temesvári Danubia Biztosító Rt. bukásával kapcsolatban ma újabb szenzációs események történtek. Janescu vizsgálóbíró ma beidézte az ügyészségre Suciu Adam, Tábla Miklós és Zehalek Lajos igazgatósági tagokat, valamint dr. Deák Györgyöt, aki a biztosító társaság ügyésze volt és hosszabb kihallgatás után elrendelte mindannyájuk letartóztatását.

Közgazdasági körökben az újabb letartóztatások érthető meglepetést keltenek. Ionescu Miklós vizsgálóbíró a letartóztatást az Uj Kelet munkatársa előtt azzal indokolta, hogy a Danubia bukásában nemcsak a már letartóztatott Popovici, Popescu és Steiner volt igazgatók bűnösök, hanem a Danubia egész igazgatósága.

A bank bukásával kapcsolatban ma újabb szenzációs részletek derültek ki.

A könyvek átvizsgálását ma már majdnem teljes egészében befejezték s megállapították, hogy a Danubia klienseit mintegy tízmillió lejjel károsította meg. Súlyos visszaéléseknek jöttek nyomára az adóvallomások kérdésében is, valamint megállapítást nyert, hogy a Danubia nem volt törvénytörően bejegyezve a törvényszéken. Sőt szabályszerű hatósági működési engedélye sem volt.

Letartóztatták Keleti Pétert, a Marosvásárhelyi Cukorgyár Rt. főigazgatóját

Milliók megvesztegetésekkel titkolták az adóalapot a vásárhelyi cukorgyárnál. Hat szenzációs letartóztatás

(Targu-Mures-Marosvárhely, febr. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap Marosvásárhelyen hatalmas méretű közgazdasági botrányt lepleztek le, melyhez hasonlóan nagyjelentőségű bűnper évek óta nem fordult elő Erdélyben.

A marosvásárhelyi hatóságok letartóztatták a Marosvásárhelyi Cukorgyár Részvénytársaság igazgatóját és főtisztviselőit, rajtuk kívül pedig a pénzügyminisztérium egyik vezérinspektorát is,

aki a gyár igazgatóságával összejáró, hogy egy ötven millió adóeltitkolást ekleplezzenek.

1927-ben Rebreanu pénzügyi tisztviselő tette meg a feljelentést a miniszteriumban a cukorgyár ellen. A miniszterium Stamate inspektort küldte le vizsgálatra, aki 21 napi ott-tartózkodása után eredmény nélkül tért vissza. Mindent rendben talált. A Maniu-kormány installálása után Rebreanu meg-

ismételte feljelentését, mire Popovici pénzügyminiszter az ügy aktáit minden további nélkül áttette a vásárhelyi ügyészséghez.

Az ügyészség emberei csütörtökön letartóztatták a vasúti állomáson Stamate inspektort, akit erre az alkalomra lecsaltak Marosvásárhelyre.

Stamate letartóztatásával egyidejűleg elfogták Stelescu cukorgyári titkárt, aki megneszelve a veszeltyt, auton akart menekülni. Stelescu Segesvárról hozták vissza. A nyomozás teljes apparátussal megindult és szenzációs részletek derültek ki, amelyek magukkal hozták a további szenzációs letartóztatásokat is.

Pénteken Keleti Pétert, a cukorgyár egykori vezérigazgatóját is letartóztatták.

A letartóztatás óriási feltűnést keltett. Keletit már csütörtökön akarta letartóztatni az ügyészség, de az igazgató beteg lett. Erre dr. Baciu ügyész

ségi orvos Keleti Péter lakásán szállt ki és megállapította, hogy Keleti számul, mire a rendőrség letartóztatta.

Letartóztatták Ionescu könyvszakértőt és feleségét, aki Stamate látogatása alkalmával hamis könyveket készített a gyárról. Ugyancsak letartóztatták Kramer jelenlegi igazgatót, aki csak rövid ideje működik a gyárnál.

A nyomozás ma szenzációs szenzációsabb részleteket állapított meg.

Stamate inspektor az adóeltitkolásért ötmillió lej baksist kapott a gyárigazgatóságtól. Ionescu könyvszakértő működését hárommillió ötszáz ezer lejjel díjazták.

Stamatenál megmozgása alkalmával bankbetétkönyvet találtak különböző kolozsvári bankoktól. A betétkönyvek szerint ezeknél a bankoknál Stamatenak három millió ötszáz ezer lej készpénze van elhelyezve.

A marosvásárhelyi ügyészség a nyomozás folyamán holnap vizsgálja át a gyár páncélszekrényét, amelynek aktáiban az összes részletekre fényt derítenek. A letartóztatások Marosvásárhelyen óriási szenzációt keltettek.

Ma hallgatják ki a könyvszakértőket a Szamosújvári Kereskedelmi Bank bűnperében

Hétfőre várnak ítéletet. A bank volt főkönyvelőjének vallomása a „Jóslat”-ról

(Dej-Déj, február 15. Az Uj Kelet tud.) A szamosújvári Kereskedelmi Bank igazgatóinak mai tárgyalása fél órai kéreccsel kezdődött meg. A per egyik vádlottja Aján Jenő ugyanis vonattal érkezett és így jóval terminus után topant be a tárgyalóterembe Muresan előnök figyelmeztette Ajánt, hogy amennyiben ez megengeszer előfordul, kénytelen lesz letartóztatni a tárgyalás befejezéséig.

A mai tanuvallomásokból egyébként most már teljes képe kerül ki annak, hogy Semlyén Aurél igazat mondott akkor, mikor titkos kezek működésének tulajdonította a bank bukását. Az eddigi vallomásokból, különösen pedig a bank adóainak csütörtöki felvonulásából nyilvánvadóvá vált, hogy a szamosújvári Kereskedelmi Bank aktív volt, mikor a csődöt megkérték ellene és azoknak a vádaknak a legnagyobb része, amelyeket a ma már problematikus érvényű csőd idején játszottak ki a bank igazgatósága ellen, nem fedték a teljes igazságot. A részben közel egy éve vizsgálati fogóságban ülő igazgatók körül az atmoszféra észrevehetően enyhült, hiszen az tárgyaláson a vád pontjainak legnagyobb részét tisztázták és mai tanuvallomások alkalmával még a vád legerősebb oszlopát képező „jóslat” regiszter szerepéről is kielégítő felvilágosításokat nyújtottak. A perrel kapcsolatban ma már jogászok

között is az az általános vélemény alakult ki, hogy a per felmentő ítélettel végződik.

A mai tárgyalásról a következő részletes tudósításunk számol be:

Dr. Nagy Ignác pénzügyigazgatósági írodafőnök elmondja, hogy valóban átadott Csomás Benedeknek, a Kereskedelmi Bank főkönyvelőjének 10.000 lejt s így ez összeg a könyvelésben nem volt fiktív.

Miért volt hiányos az 1927-es mérleg

Általános érdeklődés mellett Czetz Radu, a bank egykori főkönyvelője lép a bíróság elé. Elmondja, hogy 8 és fél-évig volt a bank szolgálatában, egészen a bukásig. Működése alatt ad olgok mindig a legnagyobb rendben mentek 1928 januárjában egy kis zárlati botrány volt a könyvelésben, mert a betétesek megrohanták a bankot és a könyvelőket is a kifizetésekhez osztották át. A könyvelés azonban ekkor is a legnagyobb rendben ment.

Az 1927. évi zárlatot ő készítette. Ez a zárlat azonban nem volt még befejezve, nem vették fel ebbe a zárlatba azoknak a kinnlevőségeknek a kamatait, amelyek nem voltak teljes bizonyossággal inkasszálhatók.

Igy például nem számítottak fel kamatot a Semlyének, Károlyi és Schwartz

hitelért.

Az elnökök arra a kérdésre, hogy ki adta ezt a rendelkezést, nem ad határozott választ. A téglgyári kölcsönrel kapcsolatban elmondja, hogy a téglgyár kölcsönét nem terhelték meg kamattal, mert a részvények nagy szá-

Csodaszép színes fehérennűt és asztalneműt árúsit 95 leiert

Népáruház

Calea Regele Ferdinand 33.

zaléka a gyár kezében volt. Tisztázza a Schwartz és Sajovits-féle „bonifikációk” kérdését. Nem felel meg a valószínűségnek a védnek az a pontja, hogy az igazgatók január és február hónapokban százezreket vettek volna fel, mert ebben az időben a bank csak 1000 lejes kiutalásokat eszközölt.

A „Jóslat”-regiszterrel kapcsolatban elmondja, hogy azt Todorfi vezette. A „Jóslatba” a 24 százalékon felüli kölcsönöket vezették be és nem int lateng tartalékokat kezeltek. Ezt minden banknak kötelessége megtenni, mert mindenkit

ez nyújt fedezetet a tisztviselők névjegy duplafizetésére és a tisztviselői nyugdíjaira.

Elmondja, hogy Semlyének idejében a bank helyzete lényegesen javult. Semlyének belépéséig a Kereskedelmi Bankot mint egészen apró intézetet kezelték, de Semlyének belpése után megváltozott helyzete a piacon. 6 millió folyó számla és 2 millió visszszámítottási hitel volt, de ezeket sosem merítette ki teljesen.

Vegreuz Jakab és Gottlieb Ferenc tesznek vallomást, majd újra dr. Pop Casiu esőtömegmondok lép a bírág elé, aki tudvalevőleg halasztást kéri a bíróságtól, hogy vallomását kiegészíttesse. Elmondja, hogy az elveszett váltók részben már megkerültek, mert azok különböző bankoknál voltak. Megtörténhetik, hogy az összes váltókat megtalálják. Ismerteti Semlyének vagyoni helyzetét és elmondja ugyanazokat az adatokat, amelyekkel Semlyének re vonatkozólag több tanu ismertetett.

Dr. Mihali Victor, a dési Banca Românească din Valea Someşului igazgatója elmondja, hogy amikor egyes állami intézmények felszólították, hogy a Szamosújvári Kereskedelmi Banknál letéttelhelyezett állami pénzeket inkasszálja és kezelje bankjában, Semlyén nem volt hajlandó kiadni a kérdése 50-60 ezer lejt azzal az indoklással, hogy azt ő is kezelheti.

Néhány tanu a bank egyes adósáról nyújt felvilágosítást. Herschkovits Isák tanuvallomása után a védők és az ügyész kölcsönösen elálltak a mai tárgyaláson megjelent tanuk kihallgatásától. A tárgyalást ekkor délután fél 4-ig felfüggesztették, amikor is a könyvszakértőknek kellett volna vallomásaikat megtenniük. Ezek azonban névszerűen Sobai Hugó, Balog Ferenc és Klármann, 12 órai halasztást kértek s így a délutáni tárgyaláson nem voltak kihallgatható tanuk.

A tárgyalást ma reggel folytatják. Ítéletet hétfőre várnak.

Nagy alkalmi vásár

a jubiliáló temesvári

WHITE HAUSE

(ezelőtt Délvidéki palota)

textiláruházában

Óriási választék!

Szenzációs árak!

Az Uj Kelet... Szombati... Szombat, 1929 február 16.

Szerd

Lydia Pot... mai napot... katók hiro... dis szintá... városban... nek a szin... inkább, me... yészi egyt... delyben. l... a legjobb... őssze rész... szint Ame... agy, mint... magával h... tányolva a... publikumna... hetőleg ne... jüdisz szin... son, csupa... amelynek... zsidó. Az... Jacob Gor... este fogják... tel. Csütör... a Die Man... bot követni... yonásos sz... — A Sz... lezsvári be... halasztja k... lozsvári he... anelyet a... manifesztác... ből azokbó... sebben tud... ca elhalasz... ítűzött kö... mentek, a h... gyülés elha... az érdekelte... közgyűlés... tagjait értes... — A Ha... szakosztály... ge elhatáro... hailszezon... őtszerveze... szervezési... get az a m... régi, kiprób... nek bevomá... sba a szak... áillet tíz év... szerzett a... immár inakt... intézői a le... az egyesüle... sésére és a... zehivandó... Parkas Ern... Hersko Béla... los, Sugár A... résztvesznek... arra, hogy... kezekben a... nyeri régi fé... éveken kera... helyet Ramé... — Hírlíká... Prágából jel... fővárosra kit... csolatban ok... hogy a vizs... gyanuokok... is, akik állít... tetni.

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdelyi es bansag zsidóság napilapja. Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Feltölő szerkesztő: Jámbo. Ferenc. Baktársi szerkesztőség: Kasztner Rezső, Str. Carol 81. Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak iktatás megjelölésével engedjük meg.

Szerdán kezd meg vendégjátékát Lydia Potoczská művészársulata.

A mai napon Kolozsváron már öles plakátok hirdetik Lydia Potoczská jiddis színtársulatának vendégjátékát. A városban fészült várakozással tekintenek a színtársulat játékára, annál inkább, mert a vilnaiak óta jiddis művészi együttes még nem szerepelt Erdélyben. Lydia Potoczská társulatát a legjobb művészi erőkből válogatták össze részint Lengyelországban, részint Amerikában. A színtársulat, épúgy, mint a vilnaiak, saját díszleteit is magával hozza. Lydia Potoczská méltányolva a kolozsvári színházlátogató publikumnak azt a kívánságát, hogy lehetőleg ne fordítsanak, hanem eredeti jiddis színműveket játsszon és játszasson, csupa olyan darabot fog bemutatni, amelynek fejezője, szereplői, jelke zsidó. Az első darabot Mirele Efroszt, Jacob Gordin nagy alkotását, szerdán este fogják játszani kilenc órai kezdettel. Csütörtökön este Arnstein darabja: Die Mame fog színpadra kerülni. A darabot követni fogja Konrad Veidt egyfelvonásos szatirája, a Sátán álarca.

A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportja nyolc nappal elhalasztja közgyűlését. A Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportjának közgyűlését, amelyet a cionista élet nagyszabású manifesztációjának tekintenek, éppen aból azokból, hogy azt minél tökéletesebben tudják előkészíteni, nyolc nappal elhalasztották. Miután a vasárnapra kitűzött közgyűlésre a meghívók kiementek, a helyi csoport elnöksége a közgyűlés elhalasztását ezen az úton hozza az érdekeltek tudomására azzal, hogy a közgyűlés dátumáról a helyi csoport tagjait értesíteni fogják.

A Haggyibbor átszervezi futballszaksztyálját. A Haggyibbor vezetősége elhatározta, hogy a közeleendő futballszezon beköszöntése előtt teljesen átszervezi futball-szaksztyálját. Az átszervezési munkálatoknál a vezetőséget az a megfontolás vezeti, hogy a régi, kipróbált játékosok és sportsmanok bevonásával öntsön pezsgő életet abba a szaksztyálba, amely az egyéves tíz éves múltjával annyira babérral szerzett a zsidó sportnak. A klubnak immár inaktív nagy futballistái és volt játékosai a legnagyobb örömmel álltak az egyesület vezetőségének rendelkezésére és a vasárnap négy órakor összehívandó játékosártekezleten már Párkas Ernő, Hönigsberg (Kinigli), Hersko Béla, Pollák Dani, Salamon Lajos, Sugár Andor, és Wesel Károly is résztvesznek. Minden remény megvan arra, hogy ilyen hozzáértő és lelkes emberekben a futballszaksztyál visszanyeri régi fényét, ami a Haggyibbornak éveken keresztül biztosította az első helyet Románia sportjában.

Hlinkát is örizetbe akarják venni? Prágából jelentik: A Tuka-ügyben a fővárosra kiterjesztett vizsgálattal kapcsolatban olyan hírek terjedtek el, hogy a vizsgálat mostani fázisában egyanukok merültek fel Hlinka ellen, akik állítólag örizetbe akarják venni.

Megegyezés jött létre a Renner-börgyár igazgatósága és a börgyári munkások között

Elhárult a sztrájk veszélye

[Cluj Kolozsvár, február 15. Az Uj Kelet tudósítója:] Megírta az Uj Kelet, hogy a kolozsvári Renner-börgyár munkásai és a gyár igazgatósága között új kollektív szerződés megkötésére irányuló tárgyalások indultak meg, amelyek a tegnapi napig nem vezettek eredményre. Már úgy látszott, hogy a gyár munkásai kénytelen lesz élni sztrájkjogával s ezután kényszeríteni a gyár vezetését követelésük teljesítésére.

A gyár vezetősége tudvalevőleg csak olyan kikötéssel volt hajlandó munkásai új kollektív-szerződést kötni, ha a munkásság beleegyezik a bérredukcióba. Természetesen a munkásság vezetői ezt a feltételt semmi szín alatt nem voltak hajlandók teljesíteni s amennyiben a gyár vezetősége a mai nappal is ragaszkodott volna ehhez a feltételhez, úgy a gyár munkásai feltétlenül sztrájkba léptek volna.

Elveszett zálogcédula. A kolozsvári rendőrségnek annak közlésére kérések jöttek, hogy egy 14671 számú zálogcédulat találtak, amely kéltő igazolás ellenében a bűnügyi osztályban, Marpozan főnöknél átvehető.

Ujból letartóztatták Victor Bálant. Egy kolozsvári cipész mestert, aki már hónapok óta hol az ügyészség börtönében, hol pedig az isten szabad ege alatt él, a rendőrség ma újra letartóztatta. Bálán Victor, a szélhámos szuster, akinek sehol sincsen műhelye, állandó lakása sines, de háziról házra járva kíméli a munkáját a kolozsvári polgároknak. Ha akad valaki, aki elhiszi, hogy Victor Bálán jó cipőket készít, és elsősorban javításokat végez, azt Victor Bálán mindig meg is vágja, előleget kér, hogy aztán többé ne is nézzen a megszarolt ember felé. Ezek a szélhámosok már jónéhányszor juttatták rendőrkézre Bálán Victort, az ügyészség börtönébe már kisebb-nagyobb időközökben elítélt lakója is volt, de mihelyt kiszabadult, Bálán Victor újra elkezdte szélhámoskodását. A rendőrség a beérkezett feljelentések alapján ma újra letartóztatta Victor Bálánt és a déli órákban átkísérte az ügyészség fogházába.

Biztos hatású, enyhe hashajtó a Purgen (Purgó)-Bayer

Leégett a franzenbadi Grand Hotel. Prágából jelentik: Franzenbadi jelentés szerint a Grand Hotel leégett. A tüzoltók tehetetlenek voltak a pusztító elemekkel szemben, mert nem állott az oltáshoz víz rendelkezésre.

Az angol-indiai repülőgépek újra leszállottak Kabulban. Londonból jelentik: A Reutter távirati iroda tudósítója jelenti New-Delhiből, hogy az angol-indiai repülőgépek újra leszállottak Kabulban s a még ott talált európaiak közül többeket elszállítottak repülőúton az afgán fővárosból.

Agy- és szívérelmeszedésben szenvedő egyéneknek a természetes "Ferencz József" keserűvíz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azért, hogy a bél-tartalmat kíméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenül tették, hogy a Ferencz József víz számos féltudósított hűdéskor bekövetkező és megterti a kéltő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. Kapható gyógyszer-tárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

A sztrájk kitörése előtt azonban dr. Farkas Mózes vezérigazgató ma délután magához kérette a Börmunkások Szövetségének titkárát: Nagy Gézá és több szakszervezeti vezetőket, akikkel a késő esti órákig tartó tárgyalás után sikerült olyan megegyezést létesíteni, amely ezáltal elhárítja a sztrájkot. A megegyezés szerint a gyár vezetősége lemond a bérredukció keresztülvételéről és mint minden évben, úgy ebben az évben is kötelezettséget vállalt arra, hogy a nagyobb családdal rendelkező munkások között százezert lejjel felezzék. Az utolsó pillanatokban létrehozott megegyezés feltételeit a szakszervezet vezetősége az esti órákban értekezleten tudatta a munkásokkal. A munkások érkezteté természetesen jóváhagyta a vezetőség megállapodását a gyárvezetőséggel s így a sztrájk veszélye elhárult a Renner-börgyár felől.

Fia után Lindbergh édesanyja is eljegyezte magát. Párisból jelentik: Newyorki jelentés szerint két nappal Lindbergh ezredes eljegyzési hírének hivatalos nyilvánosságra hozatala után a lapokban újabb eljegyzési hír jelent meg, melyben közlik, hogy Evangeline Lindbergh, az oceánrepülő-ezredes édesanyja, eljegyezte magát Anderson kapitánnyal, egyik amerikai oceánjáró gőzös parancsnokával. A newyorki társaságban Lindbergh anyjának eljegyzési híre nagy feltűnést keltett.

Eljegyezés. Pollák Szer és Treitel Herman Oradea jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

A Magyar Színházban vasárnap d. e. 11-kor mozihatárá 10 és 15 óra helyett. Műsor:

- 1. Toto szerelmes
2. Toto halászik
3. Egy borzalmas éjszaka (Bóhozat.)
4. Rugby mérkőzés

Dán Irmuskát Clujról eljegyezte Löwi Béla Magosfalváról. Minden külön értesítés helyett.

Ruszinszko ragaszkodik autonómizáshoz. Prágából jelentik: A képviselőház tegnapi ülésén a kormánynyilatkozat feletti vita során Kurtyák képviselő kijelentette, hogy Ruszinszko népe ragaszkodik a békeszerződések által is biztosított, másrészt a cseh kormány által is belgért autonómizáshoz és kifogásolta, hogy a kormánynyilatkozat ígéret betartásának helyezéséről sem tesz egy szóval sem említést.

A jugoszláv kormány római követét úján szerencsekívánattal fejezte ki a pápának. Belgrádból jelentik: A kormány utasította vatikáni követét, hogy fejezze ki a Szent-széknél a kormány szerencsekívánatait a római szerződés megkötése alkalmából. A követ a megbízás folytán kifejtette, hogy a megegyezés az általános béke szempontjából nagy jelentőséggel bír és magával fogja hozni a népek egymásközti jóviszonyának meg erősödését s ezért a jugoszláv kormány meglegedéssel veszi tudomásul a Vatikán és a Kvirinál kibékülését s szerencsekívánatait fejezi ki. Az "Osservalore Romano" mai számában a pápai államtitkárság körlevelet tett közzé, melyben rámutat arra, hogy a szerződés megkötése alkalmából érkezett rengeteg táviratra és üdvözlő levélre egyenként nem lehet válaszolni s ezért a Szent-atyának nevében a körlevélben mond az államtitkárság mindenkinek köszönetet és az összes küldőknek a szent atya áldását továbbítja.

Elmaradt a bécsi munkanélküliek tüntetése. Bécsből jelentik: A munkanélküliek ma felvonulást akartak rendezni az osztrák főváros uccáin, de a rendőrség nem engedélyezte a tüntetés menetét. A tüntetés így elmaradt.

Vasúti karambol Königrätz mellett. Prágából jelentik: Königrätzi jelentés szerint Seifersdori állomáson, a reichenbergtanwaldi vonalon a 243-as gyorsmotoros összeütközött az 5814 sz. személyvonattal. A karambol következtében két kocsi kisiklott, 7 súlyosabb és 12 könnyebb sebesült van.

A felszüléziai német "Schutzbund" Bernben tiltakozott Ulitz képviselő letartóztatása ellen. Genéből jelentik: A Népszövetség főtákkarságához ma beérkezett a felszüléziai "Schutzbund" tiltakozó távirata Ulitz képviselőnek, a tartománygyűlési német párt vezérének letartóztatása ellen. A tiltakozó távirat kéri a Népszövetség közbelépését Ulitz azonnali szabadonbocsátása érdekében. A főtákkarság választávirata még nem ismeretes. Ugyan csak a népszövetségi közlemény szerint a főtákkarság márciusi tanácsülésének napirendjére kitűzte a felszüléziai németek pár hét alatt beadott panasziratának tárgyalását és ezt a íyet foglaló országok külügyminisztereihez.

Angliában júniusban tartják meg az általános választásokat. Londonból jelentik: Az általános választásokra való előkészületek hetek óta lázasan folynak Angliában, azonban a választások időpontját mindeztidig titokban tartották. Most aztán Wilfrid Ashley kereskedelemügyi miniszter Cambridgeban tartott beszédében kijelentette, hogy a választásokat június közepe felé fogják megtartani. Ez a választás fogja eldönteni, — mondotta a miniszter, — hogy Anglia megmarad-e individúalista államnak, vagy pedig minden vonalon a nacionalista elvek foghatnak érvényesülni.

JÁRVÁNYOS IDŐBEN gyermekeink ellenálló képességét és erejét fokozza a Jemalt, kellemes csukamájolajjal készített mény.

A tót néppárt kizárta tagjai sorából Jurigát és Tomanek képviselőt. Prágából jelentik: A tót néppárt tegnap tartott utésén kizárta tagjai sorából Juriga Nándor és Tomanek Florian képviselőket. A kizárás a pártfegyelmegsértése és pártbomlasztó törekvések címén történt. Juriga és Tomanek ugyanis lapjukban megtámadták Hlinka pártvezér magatartását, aki Tuka képviselő letartóztatása ügyében tiltakozott a prágai kormány viselkedése ellen és a párt nevében Tuka mellé állott. Juriga és Tomanek viszont a cseh hatalmi politikát védték, ami ellen a tót néppárt lapjának, a Slova-nak jelentése szeriut, tömegesen tiltakozik a Felvidék lakossága. A kizáró pártfegyelmegsértéséről tehát, amint a Slovak írja, a tót nép egyhangú kívánságára hozták meg. Egyébként a Tuka-ügy vizsgálóbírójának utasítására tegnap házkutatást tartottak a csehszlovákiai magyar pártok központi irodájában és ezzel egyidejűleg házkutatást tartottak dr. Flachbarth Ernőnek, a szövetekezett magyar pártok központi irodájában vezetőjének lakásán is. A házkutatás teljesen eredménytelen volt. Csak pár magánlevelet és Csehszlovákiában még nem engedélyezett könyvet foglaltak le.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Szombat délután fél 4-kor: Vén bakkan-csos és fia a huszár. (Ifjúsági előadás igen olcsó helyárakkal. Szentgyörgyi István főlépésével. Bevezető előadást tart. dr. Rácz József. Ssz: 265.)

Szombat este fél 9-kor: Lakmé. (Opera előadás. Rózsa Anna, Chicideanu, Pfeiffer Alfréd, Mihályfy Irén vendégjátékával. Premiére bérlet 28 sz. Ssz: 266.)

Vasárnap délután fél 3-kor: Tisztelem a régi szeretőmet. (Operette-revü-ujdon-ság. Mérsékelt helyárakkal. Kondor Ibolyával, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Ssz: 267.)

Vasárnap délután fél 6-kor: Az utolsó Verebelyi lány. (Rondes helyárakkal. Ssz: 268.)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: A sárga csikó. (Ünnepi előadás Szentgyörgyi István születésének 88-ik évfordulóján, a pusztabíró szerepében Szentgyörgyi Istvánnal. Napi bérlet 27 sz. A. Ssz: 269.)

Hétfő: A nótás kapitány. (Uj szereposztással. Napi bérlet 27 sz. B. Ssz: 270.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap délelőtt 11-kor nagyszabású mozi-matiné 15 és 10 lejes helyárakkal. Műsor: 1. Toto nősül. 2. Toto halászik. 3. Egy borzalmas éjszaka. 4. Rugby mérkőzés.

A Nemzeti Színház és a Román Opera hétfői műsora:

Szombat: Medea.

Vasárnap délután: Hellers ügyész.

Vasárnap este: Aida. John Sullivan vendégjátékával.

Hétfő: Sevillai borbély (gyermekelőadás).

A színházi iroda közleményei:

Előadások kezdete félkilenc! A színház a közönség egy részének sürgétésére kísérletet tett a 9 órai előadás kezdéssel, de már előre bejelentett, hogy

ez csak kísérlet s amennyiben a közönség többsége a régi kezdés mellett fog nyilatkozni, akkor visszaállítják a félkilences kezdést. Tényleg az történt, hogy a közönség túlnyomó része azt kívánta, hogy a tél folyamán az előadások félkilencor kezdődjenek s csak a nyáron óhajtsák a kilenc óras kezdést. A színház természetesen eleget tesz a közönség óhajának s így ezentul az előadások kezdete ismét félkilenc óra lesz, kérjük azonban a közönséget, hogy pontosan jelenjenek meg a nézőtérre, hogy a későjövők miatt ne kelljen az előadások kezdetét

halasztani.

Ma este: Lakmé, Rózsa Annával. Délibes Lakméját adják ma este premiére bérletben négy vendéggel: A címszerepet Rózsa Anna, a tenorpartit Chicideanu, Nila Kanthát Pfeiffer Alfréd, a dajkát Mihályfy Irén éneкли. Az előadást Török Emil dirigálja.

Holnap este: Szentgyörgyi ünnep. Egy talpalattnyi üres helynek sem szabad maradnia holnap este a magyar színház nézőtérén. Aki magyarnak vallja magát s akinek a szívében van a magyar színészet sorsa, az ott lesz, hogy ünnepelje minden idők legmagyarabb,

legnagyobb színészének, Szentgyörgyi Istvánnak, 88-ik születési évfordulóját. Ritka és kivételes alkalom ez, mert hiszen alig volt még arra példa, hogy egy színész testi és lelkierejének töretlen frissességében érje meg a 88-ik életévét s fiatalos tüzzel tudja eljátszani a Sarga csikó gelescéri pusztabíróját, az asztal tetején táncolva száz száz gyertya között. Ezt a csodát igazán meg kell néznie mindenkinek. A holnap esti ünnepi előadást rendes bérletilyamban tartják meg. Előadás kezdete háromnegyed 8 órakor.

Autó-motor-aviatika

Miért és kik szeretnek a sofőr mellett ülni?

Sok ember büszkébben — s tegyük hozzá — szívesebben ül a sofőr mellett mint bent a kényelmes karosszériában. Vajjon miért? A kérdésre valószínűen csak a pszichológus adhatna feleletet s ha adna, úgy ez így yhangzana: Mivel kevesen tudnak kocsit vezetni, azok, akik nem tudnak, úgy tesznek, mintha értenének hozzá. Hiába, az ember mindig hajlamos a képzelődésre s legszívesebben önmagáról ábrándozik. Például, elképzeli, hogy tudna vezetni, milyen szép is sez, hátha még hozzá arra is gondolunk, hogy minő lenne életünk, ha valóban volna kocsink is. Színté érezzük a kocsi közelségét s remegése talpainkon át végigbizsergetti hátunkat. A szírelvénytáblán levő műszerek ott csillognak világosnak előttünk, mint valami nemzeti szalagon az érdemrendek sora. Titokzatos jelentőségű feliratok láthatók felettük, csodálatos órák ketyegnek rajta s

a sebességmérő mutatójának gyors lengése szinte a gyomoridegekre hat. A sofőr balkönyöke az utgörbületekben oly édesenfajón nyomul jobboldalunkba. Ha pedig az iránymutató balra jelezve, kiugrik, a mi balkarunk is, ugyszólva, automatikusan lendül kifele.

Ezer és ezer eseményben van része a sofőr mellett ülőnek s nincsen a világnak olyan színházi vagy kalandor szindarabja, mely annyi izgalmat nyújtana. Hiszen minden az uton élénk kerülő csirke eseményszámba megy. Sehol sincs annyi alkalma ezeket a kedves és szívből utált állatokat lelki megkönyebbülést előidéző káromkodással illetni.

Mindaz, ami kárunkba kerül, káros eseményszámba megy. Ha azonban néha ha jünk tulmeredeken áll az égnek csak a sofőrré vetünk egy pillást. Ő megy és megy rendületlenül tovább. Pékez,

be- és kikapcsol s arcából önbizalmat olvashatunk ki, noki nem történhet semmi baja. Ha azonban az ut elötűk szabaddá válik, ha a széles, hosszú országút csábítóan hívogat, a gázemelőt mind veszélyesebbre hajlik s az utszéli fák óriási sövényévé olvadnak egybe, amely mellett gépünk mint a vilám, suhanik tova, ha a szél zug, süvit fülünk mellett, akkor a sofőr mellett ültat isteni érzések hatják át. A százkilométeres sebesség a képzeletben kétszáz kilométeresre változik s a gyorsaságéldézte kéjqs érzet, mely az anyagot láthatatlanná és sulytalaná teszi, egész lényünkön előmlik.

Legnagyobb az öröm azonban akkor, ha az egyik pneu elpukkad. Ki száll ki ilyenkor a kocsiból a leghamarabb és segít a sofőrnek, úgy, mintha értené hozzá. Ki csodálatja ilyenkor magát a legjobban, nemde a «sofőr mellett».

Kár! Mindez a szép álom szerzetoslik, ha egyszer valóban kocsiutalajdónok leszünk. De — és ez az egyedül vigasztaló érzet — minden tulajdonos, ha már egyszer bent ül a karosszériában, képzeletében mégis ott látja a sofőr mellett a — mellett-t.

Meghívó.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság XXXIV. évi rendes közgyűlését

1929. évi március hó 3-án délelőtt 11 órakor fogja Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (vált Mátyás király-tér) 7. szám alatti székházában megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1928. évi üzletéről.
2. Határozathozatal a mérleg megállapítása és a tiszta jövedelem felfosztása iránt.
3. Igazgatósági előterjesztés egy tisztviselőnek a nyugdíjszabályzatban biztosított nyugdíjigényről eltérő nyugdíj megállapítása tárgyában.
4. Tíz igazgatósági tag választása 3 év, továbbá nyolc felügyelőbizottsági tag választása ugyancsak 3 év tartamára.

Ezen közgyűlésre a t. részvényeseket azon figyelemzettel hívjuk meg, hogy az alapszabályok értelmében olyan részvényes gyakorolhatja akár saját személyében, akár meghatalmazottja által szavazati jogát, aki részvényét a közgyűlést megelőző nap délután 5 óráig az intézet pénztáránál, Cluj-Kolozsvárt még le nem járt szelvényvel együtt letette.

Értesítjük a t. részvényeseket, hogy az igazgatóság évi jelentése, továbbá a mérleg- és eredmény-számla az intézet hivatalos helyiségében folyó év február 18-tól kezdődőleg közzemlére ki lesz téve s azokat a t. részvényesek a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Cluj-Kolozsvár, 1929. február 14.

As igazgatóság.

Tartozik

Mérlegszámla 1928. december 31.

Követel

Készpénzkészlet deviza, idegen pénzek és azon-nal esedékes követelések		112.457.737,19	Részvénytöke		42.500.000,00
Ingotlanok:			Tartalékok:		
intézeti székház	375.000		tartaléktöke	33.378.114,52	
áuraktári telep	354.633		kétes követelések tartaléka	2.760.653,55	36.138.768,07
vidéki ingatlanok	6.901.286,50	7.630.919,50	Alapok:		
Leszámitolt váltók:			intézeti nyugdíjalap	6.776.348,42	
leiben fizetendő	254.406.489,22		Nagyvárad Takarékpénztár-féle nyugdíjalap	688.376,01	
külföldi valutában fizetendő	72.285.282	326.691.771,22	Br. Jósika S. tisztii jóléti alap	292.674	7.757.598,43
Lezálogkölcsonok:			Betétek és folyószámlák		625.035.436,66
kamatozók és törlesztéssek		646.492,63	Viszleszámitolt váltók:		
Folyószámlák:			leiben	31.973.000	
fedezettel és más biztosítékokkal	166.040.464,15		külföldi valutában	17.867.464	49.840.464
affiliált vállalataink folyószámlái	38.351.611		Fel nem vett osztalékok		194.371,50
bankári követelések	90.260.010,39	294.652.085,54	Átmenő tételek		7.693.127,07
Értékpapírok:			Államunk vállalt kezességek	49.337.429	
küloböző papírok	11.494.018,74		Tiszta jövedelem	16.801.917,35	
affiliált vállalataink részvényei	29.712.784,26	41.206.803	le adómentes tartalékolás kétes követelések	2.675.873	14.126.044,35
Kezesség és óvadéklitelek	49.337.425				
		783.258.809,08			783.285.809,08

A világ számokban

Németország legnagyobb statisztikusainak egyike, L. Wojtinszki, Die Welt in Zahlen című munkájában a statisztika ismert módszereivel sorakoztatja fel azokat a számokat, amelyek az élet megnyilvánulásának leghűbb jellemzői. A statisztikai tudomány a világháború óta meglehetősen elhanyagolt, főleg, mert a háború által okozott nagy elváltozások a számok megállapításában kellő hűséggel még nem rögzíthetők meg, másrészt pedig a háború utáni átmeneti kor, a társadalmi jelenségeket továbbra is fluktuációban tartja, úgy hogy a statisztika deduktív munkája nem mutatkozik kellően eredményesnek. L. Wojtinszki munkájában megkísérli a mozgásban levő társadalmi számadatait megrögzíteni és ezért az, mint az első jelentékeny, háború utáni statisztikai adat, figyelmet érdemel. Wojtinszki felállítására szerint a föld összlakossága jelenleg 1821,000000 lény, amiből Európára 449, Ázsiára 1617, Amerikára 215, Afrikára 131, Ausztráliára 6 millió lény esik. Ez százelékben kifejezve a következő: A világ összlakosságának Európában 24.7, Ázsiában 55.9, Amerikában 11.7, Afrikában 7.2, Ausztráliában pedig 0.5 százaléka él.

A világon 920 millió fehérbőrű, 615 millió mongol, 69 millió malaji, 40 millió vörösbőrű, 116 millió fekete és 70 millió úgynevezett vegyes színű ember lakja. Ez a rengeteg embermillió azonban csaknem minden országban más és más nyelven beszél s mint a különböző rádióadó állomások nyelvkaosza merül el az éterben. E statisztikus ezt az órási bábéli hangzavart analizálja akkor, amikor megállapítja, hogy a világon 435 millió ember a kínai, 230 millió az indiai, 163 millió az angol-szász, 91 a germán, 12.5 millió a latin nyelveket beszéli. Az európai vallásmegosztás a háború után továbbra is a katolikus vallás javára mutatkozik, mert 449 millió európai lakos közül 421 millió a katolikus vallást követi. Ez a vallási hegemonia azonban a katolikus vallás hátrányára nagy eltulodásokat mutat, ha a vallásoknak a világban való megoszlását tekintjük.

A háború után a születési arányszám szomorú csökkenését jellemzi az, hogy a megállapítás szerint 1000 férjes asszonyra — 15—50 év között — Oroszországban csak 299, Angliában 171, Franciaországban 114, Magyaror-

szágon 198, Ausztriában 219 újszülött esik. Házasságon kívül született gyermek 1000 lénynél Angliában 7, Franciaországban 16, Magyarországon 38, Ausztriában 30.

Közgazdasági szempontból valószínűleg a legfontosabb kérdés az államok pénzügyi helyzete. Wojtinszki e tekintetben éppen a bevezetésben említett okok miatt visszatér a háborúelőti

gazdasági megosztás adataira, a mikor Nagybritanniának Indiával együtt 14,500, az Amerikai Egyesült Államoknak 42,000, Ausztria-Magyarországnak 6200, Japánnak 2700, Svájonak 800 millió fontsterling vagyona volt s ezeket az összegeket elosztva a lakosság számával, megállapítható hogy Angliában 318, az Amerikai Egyesült Államokban 424, Ausztria-Magyarorszá-

gon 125, Japánban 44, Svájcban 208 fontsterling esett minden lakóra. A Ma emberét természetesen elsősorban a jelenkori gazdasági helyzet érdekelné, amivel a szerző adós marad és nem adja meg a lehetőséget az összehasonlításra. A szép statisztikai mű gazdasági tekintetben arról a boldog időről számol be, ami volt és amely talán soha sem fog visszatérni.

Ötmillió embert kell eltartania a német államnak

Rohamosan nő a munkanélküliség Németországban. Egyre rosszabbodnak a gazdasági viszonyok

Berlin, február 15. — Az a részleges kormányválság, melyet Guérard centrumpartí miniszternek a Müller-Franken kormányból való kiválása okozott nem kelt nagyobb izgalmat a német politikai életben. Mindenki tudja, hogy a kormányzatsnak, Németországban csak egy lehetősége van:

a mostani koalíció fenntartása és további kiépítése.

A pillanatnyi válságot a konkordátum megújításával kapcsolatos problémák idézik elő, melyek éket vernek a katolikus programot valló centrum és Stresemann liberális néppártja közé. De a centrum épügy meg van győződve róla, mint a néppárt, hogy nem válnak el egymástól, hogy összekovácsolja őket a közös küzdelem a jobb- és baloldali szélsőség ellen.

És így bár jobboldali részről igyekeznek a pillanatnyi krízisnek nagy jelentőséget tulajdonítani, a mértékadó köröket egy sokkal súlyosabb kérdés foglalkoztatja:

az egyre növekvő munkanélküliség

mely ugylátszik, most éri el tetőpontját és komoly veszedelmet jelent a német közgazdasági élet számára.

A kommunisták a Reichstag tegnapi ülésén hárommillió munkanélkülről beszéltek. Ez a szám természetesen túlzott, de szomorú valóság, hogy az igazsághoz mégis közel jár. A legutóbb megjelent statisztika szerint

kétmillióhuszonkét ezer munkás és alkalmazott részesül munkanélküli segélyben.

Még ez a hatalmas szám sem foglalja teljesen magában az összes munkanélkülieket, mivel hozzávetőleges becslés szerint körülbelül még kétszáz ezer olyan állampolgár lehet Németországban, aki valamilyen okból nem tartott igényt a segélyre, de épügy a munkanélküliségre van kárthatva, mint a másik kétmillió.

Egy esztendő előtt még a munkanélküliek másfélmilliószámának lassu csökkenését remélték, ehelyett

tizenkét hónap alatt az általános munkanélküliség harmincszázalékos emelkedése következett be.

a megrövidített munkaidővel (négyhatórás munka) dolgozók száma pedig egyenesen száz százalékkal emelkedett.

Hiteketbe vesszük, hogy a kétmilliókétszáz ezer munkanélkülihez még körülbelül kétmillió családtag tartozik, legalább négy millióra becsülhetjük a munkanélküliség által közvetlenül érintettek számát. Tehát körülbelül

minden tízenötödik német polgár kapcsolódott ki a gazdasági életből

Ez pedig komoly veszedelmet jelent az egész ipar és kereskedelem számára, melyet a gazdasági helyzet fogyasztói jelentékeny részétől megfoszt.

Tulajdonképpen nehéz megállapítani a munkanélküliség számaiból kiderülő gazdasági válság okát. A szokatlanul kemény tél — Berlinben két hónap óta nem emelkedik a 0 pont felé a hőmérő — részben szolgáltató magyarázatul a csökönys fagynak tudható be, hogy a mezőgazdaság, az építő és a közlekedési ipar kénytelen volt majd nem teljesen a munkát beszüntetni és ezzel együttjárt sok ezer munkás elbocsátása is. De ha csak ebből eredne a baj, úgy nem volna indokolt a pesszimizmus, hiszen rövid időn belül javulás állhatna be. Vigasztalanabb azonban a másik magyarázat, mely kénytelen

egy súlyos és általános gazdasági depressziót

konstatálni. Az oly fejlődőképesnek látszó konjunktúra egy esztendő alatt nem előre, hanem — vissza fejlődött. Miután ez a gazdasági depresszió az egész európai politikai és gazdasági helyzettel függ össze,

gyors változás nem remélhető.

Par nap előtt mondotta nekünk a kormány egyik legnevesebb szociáldemokrata tagja, hogy ameddig nem épül ki az európai ipar és vállalkozás teljes egysége, a munkanélküliség megszüntetésére gondolni sem lehet és

a szétszaggatott Európával diadalmasan konkurráló Amerika előnyülése még csak rosszabbíthatja a helyzetet.

A reparációk állandóan szivják a német ipar életerejét, a jóvátétel pontos fizetése egyre nagyobb és nagyobb adó kivetésére kényszeríti a kormányt. A rossz konjunkturával küzdő ipar nem tudja magára vállalni az újabb terheket és védekezésképpen a bérleszállítás gondolatával foglalkozik, viszont természetes már csak ennek a lehetőség is a legnagyobb izgalomba hozza a munkásságot. A munkanélküliség sokmillió németnél a bevételek csökkenését, ennek következtében az életnívó süllyedését vonja maga után, ami logikus folyamatként a gazdasági depresszió további kiéleződését vonja maga után.

A német államnak, vagyis a német állam polgárainak most

ötmillió kereset nélkül álló egyént kell eltartania.

Ez az egészségtelen állapot minden kormányválságnál súlyosabb megterhelést jelent a német közélet számára és ha a munkanélküliség megszüntetésére még évekig gondolni sem lehet, legalább erős csökkentésére igyekeznek utat és módot keresni. Remélik, hogy két hónapon belül elérik ezt a célt. Nagy kérdés azonban, hogy be teljesül-e ez a reménykedés.

Még mindig csak 100 Lei
Egy méter mássa prima vastag hántott tűzifa házhoz szállítva.
a Stotter-cégnél
Str. Nouă (v. Uj-ucca) 59.
Telefon szám 500.

rsaság

el hívjuk meg, hogy saját személyében, ögyülést megelőző g le nem járt szel-

As igazgatóság.

Követel

42,500.000
36,138.76807
7,757.59843
625,035.43666
49,840.464
194.37
7,693.12707
14,126.04435
783,285.80908

Fütsön Fischer éle ával
Telefon 1300
Repülőhídon tul.

Elián Viktor és Fia
Cluj (Kolozsvár) Telefon interurbán 10-26

Ajánlja כשר borait likör-, rum- és egyéb szeszitalait.

Különlegességei:
Finom-vegyes, Ringató, Édesleányka, Roulande (Szürkebarát) és Muskotály,

valamint Asztali, Érmelléki, Rizling és Leányka borai, melyek בהשגחה מקולה ברשות הכיור דפה מודי יצחק זאב פריער felügyelete alatt állanak.

EGYESÜLETI ÉLET

Felhívás zsidó dalkör alakítására

Felhívással fordulunk a zsidó társadalomhoz zsidó dalkör alakítása végett. Meghonosítani és terjeszteni akarja népünk körében a dal kultuszát, szép ségét és nemesítő hatását. Rámutatunk a más népek és vallásfelekezetek körében mindenütt működő hasonló intézményekre, éneklőrokra, dal- és zeneegyletekre. A közös énekekben nemcsak a hangok, hanem a lelkek is harmóniában olvadnak össze és azért a karének nagy társadalomépítő erő, a munkaközösség tudatának hatalmas elmentartója és fejlesztője. Zsidó dalkör létesítése nem jelent újítást, mert az ének, sőt a zene is ősidők óta, különösen pedig a jeruzsálemi Szentélyben otthonos volt a zsidó nép körében és alkotó eleme kulturájának. Csak a későbbi századok szenvedéseinek súlya alatt halkult el a dal a zsidó nép ajkán, de most újra fel kell hangzania, azért hogy népünk ezele is jelét adja élni akarásának. Felhívásunk elsősorban a mindkét nembeli ifjúsághoz szól, melynek aktív részvétele a dalkörben gyarapítani fogja műveltségét és nemesíteni izlését, de szól az érettebb nemzedékhez is, melynek az énekelőadások meghallgatása a legnemesebb szórákozást fogja nyújtani. A dalkör maga fogja megállapítani programját, de mindenesetre vallási és zsidó népi ének mellett művelni fogja az egyetemes dalkultúrát is. Kérem érdeklődés esetén későbbben még zeneegyletet is akarunk létesíteni a nagyszámúban levő zsidó zeneműkedvelők tömörítésére és a zsidó zene gazdag értékeinek rendszeres bemutatása végett. Kérjük minden zsidó testvérünket, hogy e gondolatot vegye pátfogásába és jelentkezzék megfelelő dalkör tagjaként. Kétféle tagok lesznek: működő tagok, akik az éneklésben részt vesznek és pártoló tagok, akik a dalkultúra iránti megbecsülésből némi áldozatra hajlandók érte. Jelentkezéseket elfogad Rabetz B. 15. káptalan, vagy Lusztig F. karvezető, Regele Ferdinand 54 szám alatt. Az elő-Regele Ferdinand 54 szám alatt.

Az előkészítő bizottság.

A Wizo előadásdeputátja. Szombaton délután öt órakor a Haggibbor klubhelyiségében (Kötő ucca 5) a Wizo vezetősége előadódéputánt rendez. Ezután dr. Rachel Clompus, a cionista női mozgalom kimagasló asszonya és dr. Adolf Pollák, a Keren Kajemeth direktoriumának európai igazgatója fognak ismertető előadást tartani.

Meghívó. Az Árvagondozó cluji helyicsoportja folyó hó 17-én, vasárnap délelőtt fél 11 órai kezdettel az egyesület irodájában (Str. Paris 36), választmányi ülést tart, melyre a t. választmányi tagokat, valamint vendégeket ezuton is meghív.

Pollák Adolt (Berlín) előadása a kolozvári Ezrában. A kolozvári Ezra f. hó 16-án, szombaton este 9 órakor a Zs. N. Sz.-ben tartandó rendszeres heti taggyűlésen az erdélyi cionista körökben is jólismert és közszeretettel örvendő Pollák Adolt fog előadást tartani. A tagokat és érdeklődőket pontos megjelenésre kéri a vezetőség.

A kolozvári kisaviva vasárnapi teadélutánja. A kolozvári kis Aviva vasárnap délután öt órakor a Haggibbor Kötő-ucca 5 szám alatti klubhelyiségében teadélután rendez, amelyen Léb Baba és Rózsa Edith fognak magán-számokkal fellépni. A teadélután iránt Kolozsvár zsidó társadalmában általános érdeklődés nyilvánul meg.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó égisze alatti működő zsidó iparos segédek és tanoncok egyesülete Httachdnt Havoda, kultúrelődés sorozatot rendezesítet. Minden vasárnap délelőtt az Árvagondozó Tanoncotthon magyterimében (Str. Paris 36) a zsidó közélet egy-egy reprezentánsa fog elő-

adást tartani valamilyen zsidó, — általános kulturális — vagy technikai térdéről. A legközelebbi vasárnapon, i. hó 17-én délelőtt 11 órakor Klein Gyula mérnök fog a csillagászatról beszélni. A zsidó iparos ifjúság köréből vendégeket szívesen látunk. Beléptdíj nincs.

Rockefellerék Egyiptomban

Arnold Höllriegel, a világhírű utazó-újságíró Egyiptomban utazik. Alábbi cikkében Rockefellerrel való találkozásáról számol be finom szatírával.

Kairó, február elején. Egy negyven éves férfi, nagyon amerikai ábrázattal, de valami totár karakterrel a vonások között, valahol a szemek körül, kint áll a Semiramis-hotel terraszán, mert a fotóriporterek a szabadban akarják lefényképezni. Fázékonyan áll az éles levegőben, már-már esteledik és Kairó tele ezidén nem olyan meleg, mint ahogy azt előbb megálmodták.

Am a Nilus itt van, itt a ház előtt. A tulsó parton állanak a geziréi keretek pálmái és látszanak szilhuettjei három piramisnak. Egy hófehér hajó, fénylő rézveretekkel, a hotel előtt vesztegel, egy szép madár a Horus egyik súlyompéldánya kereng tárt szárnyakkal a csöndes folyam fölött.

John D. Rockefeller az ifjabb, egy hatalmas Faraó, odaáll a terasz szélére. Mindaz, amit lát, minden ami körülötte van meghódol előtte.

Beszél a riporterekhez. Riportereknek kell élniük a földön, mert a világnak tudnia kell, hogyan, milyen minőségben utazik Rockefeller ur: mint magánember, vagy pedig, mint a világ egyik legnagyobbja. Vajjon, csak azért utazik, hogy megnézze a világ antikvitásait, kissé csavarog szerzte a világban, minden program nélkül, felfelé, lefelé a Niluson, saját yachtján természetesen.

Hallom, amint mondja: egy urnak, a kinek feje van a fején. Nagyon élesen mondja:

— Nem! Egyáltalán nincs szándékomban tízmillió dollárt ajándékozni az egyiptomi kormánynak, hogy azon új múzeumot építsen.

Az egyiptomi riporter zavartan morgog valamit és azt mondja, hogy egykor már szó volt erről. De azután megint elhallgat.

— Igen, — mondja John D. Rockefeller a francia sajtó egyik emberének — magánmal hoztam fiamat is, aki 14 éves. Vele van nevelője is, Breistead, a híres archeológus vendégük, a yachtton él. Az a feladata, hogy nekem és fiamnak megmagyarázza a régi építészeti emlékeket. Azon a véleményem, — vagyok ugyanis — és John D. Rockefeller atnéz a piramisokra, — az a véleményem, hogy fiam számára az utazás a legjobb nevelési módszer. Azt mondom uraim, az utazás alázatosságra neveli az embereket...

Rockefeller ur odaáll a korláthoz és nézi a folyamat. A piramisok mögött alázó a nap olyan áhítatos pillanat ez, amikor az interjúelő riporterek is hallgatnak. Az ifjú Rockefeller, egymásra szorított ajkakkal bizonyára arra gondol, hogy bárcsak mennének már el a riporterek, de az is lehet, hogy öreg apjára gondol, aki most Floridában van, mint minden télen, golfot játszik, a zsebei tele vannak nikkelpénzkekkel, amelyeket jobbra és balra szokott a szegények között elosztani. Ez a szokása az öregnek, aki a világ petróleuma és azon felül is valami. És a 14 éves fiú, aki szintén itt áll és

nézi a Nilust, örökölni fogja a világ petróleumát egykor, de őt most alázatosságra kell nevelni...

Az amerikai, az ő mongol vágásu szemével félre tolja félkemény filekalapját, hidegen nézi a Nilust és ezt az egész országot, amit kevés fáradsággal meg tudna magának vásárolni.

Amikor a yacht kiköt egy óserégi templom előtt. granit-óriások lábánál, egy szfinxek által szegélyezett parti uton, Egyiptomnak eme elpusztíthatatlan kövei láttára, az archeológus, aki vendége Rockefellernek, bizonyára magyarázatni fog az ifjabb Rockefellernek, meg fogja mondani neki, mit jelentenek ezek a hatalmas régiségek, hogy azután magába szálljón és legyen alázatos.

Már évezredekkel ezelőtt jó dolguk volt a nagy uralkodóknak. Hogy yne felejtjük el, Cheops egy piramist építtette, igaz, nem olyan magasat, mint a Woolworth-Building, nem is volt liftje, (bár most arról is beszélnek, hogy a piramisokba lifteket építsenek) Tutan-khamen halálában egy egész butoraktárat vitt magával, székeket, ágyakat, egész kocsi-parkot. Ti, így hívták az V. dinasztia elején az egyik Rockefeller, Sakkara meletti mauzóleumában lefestette egész vagyonát, hajóját, állatállományát, rabszolgáit. Látni lehet a képeken, hogyan bizálták számára a szent ludakat, hogyan sütötték meg őket, hogyan cipelték be földirtokainak bérlelőit az irodákba, hogy fizessék ki a bérleteket, amit ők nem akartak, de a hajuknál fogva hurokolták ezeket a bolsevikieket. Bent az irodákban pedig irnokok ülnek és írják a nyugtákat és kötelezvényeket, amiket a gazdag Ti még halálában is maga mellett akar tudni...

A fiatal Rockefeller rámutat néhány élvashatatlan hieroglifra, amelyek írva vannak a Mastaba képein.

— Ezek, — mondja a professor. — magikus formulák az egyiptomi halottaskönyvből. Mert az egyiptomiak, kedves Rockefeller ur azt hitték, hogy a halottjának sírjában csak ki kell mondania a formulákat, aztán megint újjáéled valami módon, élvezi kincseit, amelyek körülötte vannak, ráül saját butoraira, utazik saját kocsijain, eszi a számára megsütött libákat, veri a szolgákat és élvezi a bérletét.

— Ez a művészet, folytatja a professz-

szor, kissé fátyolos hangon — közben aláhanyallott, — még ismerjük a varázsigéket, de ma már nincs semmi hatása. Ha az ember meghal, vége mindennek.

— A piramisok mögöl, rövid kis lendülettel teljesen leoldozik a nap, a levegő egyszerre tejszerűen megsűrűsödik, de aranyos és piros tónusokkal. A riporterek, akiket John dr. Rockefeller kegyesen elbocsátott, néhány pillanatra még a hotel halljában maradnak, a muzsika elhallgat és ők összehasonlítják jegyzeteiket. Hogy is mondta vajjon? Az utazásnak nevelő hatása van. Egy másik újságíró felolvassa jegyzetét közl: „Az ifjúságot alázatosságra kell nevelni.” Nagyon jó mondás, — szól az arab újságíró, — ez arabul kitűnően hangzik:

A francia riporter pedig elhatározza, hogy John D. Rockefellerről ha írn, egy fogja kezdeni: „A magas férfiú, aki hideg, kimért eleganciával öltözködik...”

KRIEGNER-féle Reparator

köszvény, csúz, hűlés ellen.
Mindenyógyosztárban kapható
Ára 65 lel.

Anton Rosenzweig Cluj

עֲבֹדַת הַסֵּפֶר
Heber könyvek
és talliszkek
nagykereshedése. — Gyári árá!

Ingyen rádió, autóés technikai

jegyzékeket kérek

Név _____
Cím _____
Fenti szelvényt küldje be a
LEPAGE könyvkereskedésének
CLUJ

Erez-Jisraelbeli Talliszokat

fehér-fekete vagy fehér-kék csikkokkal, gyönyörű zsidómotivumu, ezüstbe-aranyba dolgozott műhímzéssel szállít a

„HAMIZRACH“

Palesztinai Behozatali Iroda Cluj, Str. Baron L. Pop 10. szám.
Ugyanott megrendelhetők a legfinomabb palesztinai fajborok
מִכֶּשֶׁת וְכַסָּה וְכַסָּה וְכַסָּה

Mottó: Zsidó mennyasszonyok! Völegényeiteknek — ősi zsidó szokás szerint — hamut hintenek homlokaikra „zecher lochurban” Jeruzsálem pusztulásának emlékére, de már feladhattok völegényeitek vállaira Erez-Jisraelben testvéreitek által szőtt Talliszot, mint az újra épülő ország iránt való kötelességtudás szent szimbólumát.

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél Cluj

A ro sel

(Pacures
Uj Kelet
Gyáriparos
elnöksége
ülést. Az i
latban rom
nagyfontos
ei s együtt
kérdésekre
a románia
nagy mért
hogy most
spektivák
lódése előtt
ipari, keres
uj alapokra
Országos
gramot do
termelésbe
yeredkedje

Épün a g
érdekében
zódésre jut
ges az ipa
mi kamar
műtiogy a
ipari érdek
merültek fe
reskedelmi
falni, sem
való tekint
marai törv
kéri a kon
szervezésé
hányu óha
szemponttá
új vezetősé
Az elnöks

Az Erdél

A románai
az állami kö
dollár lejegy
tezetek ter
ket. A koloz
karékpenztá
lirt jegyzett

HIR

DEVIZ

Zürich —
Newyork —
London —
Páris —
Milano —
Prága —
Budapest —
Belgrad —
Bukarest —
Varsó —
Bécs —
Berlin —

Közgazdaság

A romániai gyáripár követelése a konszolidáció érdekében

(Bucaresti-Bukarest, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Romániai Gyáripárosok Országos Szövetségének elnöksége tegnap Bukarestben tartott ülést. Az ülés a stabilizációval kapcsolatban romániai gyáripár fejlődésére nagyfontosságú határozatokat fogadott el. Az ülés egyúttal foglalkozott az azokkal a kérdésekkel megvitátásával is, melyek a romániai gyáripár fejlődését eddig nagy mértékben nehezítették. Mintegy most a stabilizáció után új perspektívák nyílnak meg a gyáripár fejlődése előtt, amelyek az egész ország ipari, kereskedelmi és gazdasági életét új alapokra fektetik, a Gyáripárosok Országos Szövetsége széleskörű programot dolgozott ki, hogy a nemzeti termelésben az őt megillető helyet kierekelje magának.

Ezen a gyáripár egészséges fejlődése érdekében az elnökség arra a meggyőződésre jutott, hogy feltétlenül szükséges az iparkamaráknak a kereskedelmi kamaráktól való szétválasztása, minthogy a múltban a kereskedelmi és ipari érdekek között olyan ellentétek merültek fel, amelyeket a jelenlegi kereskedelmi és iparkamarák sem áthidalni, sem megoldani nem tudtak. Erre való tekintettel a gyáripárosok a kamarai törvény reformja kapcsán arra kéri a kormányt, hogy a kamarák átszervezésénél vegye figyelembe ezekben a kamarák és minden politikai szempontból mentesen alakítsa meg az új vezetésüket.

Az elnökség foglalkozott a tordai munk

kászmozgalmak ügyével is. Dr. Böszörményi Sándor, az Ugri kolozsvári főtájkára közölte a megjelentekkel, hogy Tordán pár nappal ezelőtt a gyáripári munkások sztrájkba léptek és a béreknek 30-100 százalékos emelését kérték.

Elhatározta ezután az értekezlet, hogy memorandumban foglalja össze sérelmeit, amelye egy küldöttség terjeszt majd a kormány elé e ebben a memorandumban a séreimek haladéktalan orvoslását kéri, mert csak ebben az esetben tudja Románia gyáripára a nemzetközi termelésből a neki megfelelő részt kivenni.

Hosszasan foglalkozott ezután az értekezlet a nők és gyermekek munkaidejénck szabályozásáról szóló törvénytervezet rendelkezésével s elhatározta, hogy a törvényjavaslattal kapcsolatban öhajait a kormány tudomására adja. Széleskörű vita indult meg a közigazgatás módosításáról szóló tervezet fel kapcsolatban a községi taxák fölött. A gyáripárosok egyhangulag a községi taxák eltörlését követelték, legrosszabb esetben olyirányú módosítását, hogy azt ne csak az egyes kategóriák, hanem az összpolgárság fizesse meg.

Az értekezlet végül az utadótörvény nyel foglalkozott igen behatóan s megszögezte, hogy a törvénytervezet olyan méltánytalan adókkal terheli meg az ország gyáripárát, amelyet elviselni képtelen. Egyhangulag arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a törvényjavaslat visszavonását követelik.

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár 50.000 dollárt jegyzett az állami kölcsönből

A romániai pénzüzetek részére az állami kölcsönből fentartott 2 millió dollár jegyzéséből az erdélyi pénzüzetek tevékenyen kivették részüket. A kolozsvári Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. egyedül 50 ezer dollárt jegyzett a kölcsönből, a kolozsvári

jegyzés összege pedig megközelíti a 80 ezer dollárt. Értesüléseink szerint Nagyváradon 32 ezer, Aradon pedig 30 ezer dollárt jegyeztek le a pénzüzetek a kölcsönből.

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

TÖZSDE

A piac változatlan

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1929 február 15 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárta						
Zürich									
Newyork	324-3240			2561	8220	11030	13694	65005	1923
London	168-15	520	520	16725	57350	71180	3380		
Páris	814-10	2524	252420	12430	813	218425	345175	16393	48484
Milano	659-659	203025	2031		633	223929	2782	13265	39075
Prága	882-882	2720	271970		875	3001	3723	17687	52325
Budapest	49850	15	8850		494	1697	2106	—	286
Buigrád	2940-2940	906650	906650		2920		12409	58225	—
Bukarest	—	91275	91275		292	100676	1249	5933	176
Varsó	—	311	311	1540	—	343	42737	2032	6650
Bécs	1920	5830	5830	—	1890	6430	7980	37857	—
Berlin	2368-2368	7306	7306	—	2350	80587525	—	47477	—
	4005-4005	12336	12336	—	3980	136009	16914	80329	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 311, Páris 1540 Budapest 34250, Bécs 42562, Prága 2023

Az autorizált és a devizaengedéllyel nem bíró bankok között továbbra is fennmarad a különbség. Bukarestből jelentik. A Banca Nationala közölte a sajtó képviselőivel, hogy a devizapolgalm semminemű korlátozásoknak nem lesz kitéve, de az autorizált és devizaengedéllyel nem bíró bankok között különbség továbbra is megmarad. A bank csak ott fog beavatkozni, ahol a kereslet és kínálat között túlnagy differencia mutatkozik.

Augusztusban nemzetközi fakonferencia ül össze Pozsonyban. Pozsonyból jelentik: Külföldi kezdeményezésre a pozsonyi terménytözsde tanácsa legutóbbi ülésében azzal foglalkozott, vajjon Pozsonyban rendezzék-e meg a második nemzetközi fakonferenciát. A tözsde tanácsa elvben elhatározta, hogy a konferenciát augusztusra készítik elő. A pozsonyi tözsde titkársága utasítást kapott azirányban, hogy illetékes körökkel a konferencia megtartása érdekében már most lépjen érintkezésbe.

Az ideai cukortermelés Kubában. Washingtoni jelentés szerint a kubai statisztikai hivatal az ideai cukortermést hat millió tonnára becsüli. Pár héttel ezelőtt a Cukortermelők Egyesülete is adott ki becslést, melyben 4.7 millió tonnára teszik az ideai termést mennyiségét. Ezzel merőben ellentétben áll a statisztikai hivatal sokkal magasabb becslése, ami arra enged következtetni, hogy a kubaiak is megtanulták a termelésbecslésekkel való taktikai operációt az Uniótól a piacon.

Hirdetés.

Dr. Pordea János közjegyző közbejvetele mellett Clujon Str. Regina Maria 14 szám alatti textiltulzletben az iparhatóság 3826-928 sz. engedélyének keretén belül el fognak adni különböző férfi és női szövetek, vásznak, szőnyegek, selymek, asztalmeműek, barchet, paplan, és különböző mosóárú 1.200.000 lei értékben, tételenként, becsértéken alul is, folyó hó 12-én d. u. 3 órai kezdettel (és a következő apokon.)

Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memorandului 9.

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Szombat, február 16. — Budapest, 9.15: Trió-hangverseny; 12.05: Zenekari hangverseny, Szünetben hírek; 17.50: Komlósy Emma magyar nótákat énekel, cigányzenekari kísérettel; 19. Gramofonhangverseny; 19.30: A m. kir. Operaház «Rajna kincse» előadása; 22: Időjelzés, időjárás- és viallászjelentés; utána cigányzene. — Bécs, 16.15: Hangverseny, Irene Fiedler hangversenyének közreműködésével; 20.10: Müllöcker: A koldusdiák c. operettjének közvetítése. — G. B. Daventry Experimental, 15.30: Katonazene Geby Valle (szoprán), Silvio Sidelj (tenor) hangversenye; 21: Kamarazene. — Hamburg, 17.30: Szórakoztató zene; 22.20: Oscar Tétrast. — I. O. London 5xx. Daventry, 16.30: Táncczene; 18.45: Herbert Heyner (bariton) hangversenye; 23.25: Táncczene. — Milano, 20.30: C. W. Glück «Orfeo» c. operájának közvetítése. — München, 18: Eise Schubert (szoprán) dalokat énekel. — Nápoly, 17: Cesegrande kissasszony hangversenye. — Prága, 20: Vidám műsor, 21.20 Balalajka-zenekar hangversenye; — 22.25: Cigányzene.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő jellegű levelet csak úgy továbbíthatunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 25 lej, előfizetőknél 150 lej.

UTAZÓN! BERKOVICSNE ברכוביטש
vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfüle-u. Mérsékelt árak. Kitűnő házkonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményű bubi, transzformatio, poschtise **parókaikat** Hat hónapos villanyos ondolálás, speciális festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.**

Jól bevezetett iparvállalat 500.000 lei tökével társat keres. Biztos existenciára. — Ajánlatok „Töke biztosítva” jellegre a kiadóba. 1618

Dígyökér ebédő eladó. Berkovics műasztalos. Dezsma-u. 2.

Kerestetik beteg urino mellé háztartást is vezető intelligens apoláló. Cim a kiadóban.

Kerések megvételre olcsó áron וילנער שיימ וויסעל, Sütélméd, jud. Sălaj.

00000000

Könyvelési és üzleti könyvek

különleges vonalzását készíti a **Cartea Românească** könyvgyár — Cluj pontosan, jól és olcsón

Hotel „Terülj asztalkám“

Írta: CATHERINA GODWIN,

— Ritka példány ez a Mr. Sin, — mondta s a képre mutatott, — mit gondol Alice kisasszony, tudná maga szeretni az emberiségnek ezt a jótévőjét — ezt a férfit, aki egész erejét feláldozta mások kívánságainak?

A leánya lemondóan pillantott maga elé.

— Van annak ezer más nője, aki szereti — sóhajtott. — Néki nincs szüksége az én szerelmemre.

— Alice kisasszony — szólt Sin ur lángsző gyulva és nedves, remegő keze a leányt kereste — maga az, akit én keresek! Jöjjön, menjünk le, adjuk vissza a jelvényünket, jelentjük be, hogy megtaláltuk azt, amit kerestünk — holnap megoszuk a bizanci kápolnában!

A leány ijedten felemelkedett. — Miért olyan gyorsan? — suttogta. — Ne mofogja megánni — jósolta a szöke bajszú férfi és rámutatott Sin arcképeire.

Alice előresietett, izgatott bajátunk remegve követte.

— Ismeri az utat? — kérdezte. — Hogyne, — bólintott a leány.

Sin ur érezte, hogy sorsa fordulóponthoz érkezett, de egyszerre csak a folyosó egyik kanyarulatánál Alice eltűnt.

...??

Mr. Sinnek földre gyökerezett a lába — nem tudta eszénél van-e. Hízen még az imént itt volt előtte ... Sarkon fordult — sehol senki.

Ördögbe is — a sülyesztők!! Hát persze! Ha a partner nem felel meg, egyszerűen el lehet tűnni a fali líftek segítségével ... Végigtapogatta a falat, kiabálni kezdett — pompás, praktikus berendezés, azt meg kell hagyni! — Aki leszur két dollárt, az eltűnhet és a ásik úgy áll ott, mint a borjú az új kapu előtt!

Igy van ez — igen, így van itt is, mint kinn az életben! Az ember remél — a remény szertefoszlik ... a boldogtalan halandó azt hiszi, hogy már karjába zárta vágyának tárgyát, és rájön, hogy — felhőt ölelt!

— Parancsol uraságod? — Fehér főkötös kisasszony sietett feléje és szívcsöppeket nyújtott át neki egy pohár vízzel. — Öt cent, nagyságos uram.

— Be akarok menni a falba! — dühöngött Sin ur és izmos jobbával dögönyözte a falat, hogy csak úgy döngött.

— Kérem, uram, kérem, — válaszolt készségesen a kisasszony és megnyomott egy gombot. Mr. Sin érezte, hogy eltűnik és zuhan lefelé — — áhá ... aki botrányt csinál, azt el-expediálják.

Izzadság patakzott a parókája alól, amikor leérkezett egy csendes járatokba ... Ez a bájos, naiv gyermek — már ő is tisztában volt ezzel az ármanys rendszerrel! Még nem jutott messzire, talán ugyanabban a liftben szökött meg ő is ... Mr. Sin jobbra-balra szaladgált ... hah, művő ironiája a sorsnak! Ő alapította meg a beteljesülés hoteljét — s a beteljesülés most faképpel hagyta!

— Nem beszélt a liftbe, felemelkedett, idegen folyosókon rohogott végig, mintha idegen országokat járna, úgy tolt, mint egykor, midőn még gyönyör volt, fel a tetőig, ahol a pará-

nyi ember a világ legnagyobb és legújabb távcsövén át az örökkévalóság világába vetette, egy pillantást — minden hiába!

Most eszmélt csak rá balgaságára, visszazagult a G. 100. csarnokba. Újból előnyjegyet kellett váltania, hogy az 5. számú pénztárhoz jusszon, de már más hivatalnokot talált ott, aki udvariasan megkérdezte:

— Futó, vagy tartós ismeretséget óhajt uraságod?

— Futót, csakis futót! — ihlegte Sin ur és néhány izgatott szóval előadta kinos kalandját.

— Rendkívül sajnáljuk — mondta a pénztáros, korrekt udvariassággal. — A fiatal hölgy nyilván felhasználta a C. berletet — de talán méltóztatassék előadni a 908. folyosón a 733. osztályra „Diszkrét nyomozások”.

Sin ur hörgött és levegő után kapkodott.

— Miért ragaszkodik uraságod éppen ehhez a példányhoz? — csillapította a pénztáros. — Majd eljön újra — ha mindjárt más alakban is. — Szabad talán felajánlanom nagyszerű brosüránkat: „A szériák törvényszerűsége”?

Sin ur hörgöve odébb állt.

XXV.

Sin ur az „orgona” előtt ült, ordított vadul nyomkodta a narancssárga jelzőlámpa gombját és majd széttörte a „Viliám detektív iroda” pedálját.

Azonban nem használt semmi, mint egy bomlott légy, úgy koppant neki a fejével annak a falnak, amelyben Alice kisasszony örökre eltűnt.

A 81. pavilon valamennyi lífje mögött detektívek leselkedtek, egész hadosztály titkosrendőrt alarmiroztak, a kik mind a halványkék-arany jelvényű Alice kisasszonyt üldöztek. Feltehető volt, hogy a nyomvesztett leánya visszajön még, minthogy mindeddig nem találtak rá.

De úgy látszik, a Terülj Asztalkám végkép elnyelte a bájos teremtet, a kinek arcképet Sin ur pontos leírása alapján olaj- és vízfestékkel elkészítették és a detektívek részére sokszorosították.

Két fiatal hölgyet, akikre a leírás ráillett, feltartóztattak, az egyik arany szöke és elragadó volt, még sokkal elragadóbb, mint az igazi Alice kisasszony — csak hogy — Sin ur vére forrt — haragja nőtt — most megértette a tragikus pikkolót, aki szerelmi bánatában öngyilkosságot önkvetett el.

Mr. O'Neil 35 újságban tétetett közzé felhívásokat: 1000 dollár a rózsaszín ruhája Aliceért, aki június 5-én a Terülj Asztalkám 81. pavilonjában halványkék-arany jelzésű komoly kérője vel málnatortát evett tejszínhabbal.

Nyolcvanhárman jelentkeztek, akik mind azt állították, hogy ők azok, de az egyetlen igazi Alice nem volt közöttük.

Szerencsére Sin ur már egészen berekedt és nem átkozta tovább a saját hoteljét. O'Neil ur 10.000 dollárra emelte a jutalmat a málnatortás hölgyért ... az emberek nevétek és ügyes reklámnak tartották az egészét.

Mr. Sin azonban közel volt a stráchoz; hol marad Alice?! Nyugtalanul verő szívére szorította a kezét, agya-

ban szüntelenül a vörös és a narancssárga jelzés villogott.

Mr. Top három napos express-nászton volt; Madeirába repült az első díjat nyert polgárlánykával.

Mikor visszaérkezett, rémülten tapasztalta, hogy Sin uron mindjárt ki fog törni a dühöngés.

— Dehát nyugodjon meg — kérlette a nagy rendező, — én majd találok utat-módot a hölgyecske szívének megejtésére!

Mr. Top reklámötleteket terelt ki a helyzetből. Mialatt Mr. Sin még mindig kutatva és remélve robogta be a folyosókat Newyork valamennyi hirdetőszlopán ott diszelgett a halvány kék-arany színű plakát, rajta elragadó versikével melynek ez volt a refrénje

Alice, Alice, jöjjön hamar,

Ha szívet, kincset, hotelt akar!

A versikéből egyszerűen sláger lett. Minden mulatóban, kabarében, orfeumban ezt a melódiát fújták, minden uccasarkon ezt füttyülték, Terülj Asztalkám 438 portása, 743 szakácsa, 3900 inasa és 6410 líftes gyereke mind ezt énekelte és füttyüszte:

Alice, Alice, jöjjön hamar,

Ha szívet, kincset, hotelt akar!

...

Mr. Sin szobájának ablakaira sötét függönyök borultak. A jelzőgombokat is leszereltette barátunk privátdokostályában — nem volt rájuk szüksége többé — elég jelzés villogott amugy is az agyában! Nehezen lélegzett, pulzusa szaporán vert. Háziorvosa lábuhegyen hordta ki-be az orvoságokat mert Mr. Sinnek láza volt s lázas állapotában olyan átkokat szórt az egész intézményre, hogy, rossz volt hallani.

Időközben mindenüvé híre ment a dolognak. Sin ur saját hoteljében beleszeretett egy fiatal hölgybe, aki azonban eltűnt a falban és nem volt fellelhető többé.

Igaz volt-e vagy csak blöff — mindegy, a történet divatos lett, megjárta mind az öt világrészt valamennyi tartományával és a legmesszibb távolban is felcsendült az „Alice, Alice jöjjön hamar ...”

A lázas Sin ur feje csak úgy zúgott ettől a melódiától. Az volt az érzése, hogy feje óriásivá dagad és eléri az égboltozatot, mint egykor a Terülj Asztalkám megnyitásának éjjelén, mikor izzó koponyája sziporkázva pukant szét a sötétben.

Mr. Top az oka mindennek, ő riasztotta el lármás reklámjával a féltékeny Alicet!

— Dehát hogyan sejtettem volna, mondta bünbánóan a nagy rendező — hogy maga valóban oly komolyan veszi az ügyet? Érett férfi tulteszi magát az ilyen érzelmeken.

— Ugy. gunyolódott a beteg, — hát maga nem vett el szerelemből egy szégyen polgárlányt — mi?

— Én —? — Mr. Top meglepett képet vágott. Hogyhogy? Smith kisasszony egy millió dollárt hozott magával, ami éppenséggel nem megvetendő összeg, ha valaki ráadásul még a világ legszebb lánya ... De mondja csak, nem próbálna meg egy médiummal, hogy Alice nyomára jussom? — tanácsolta Top ur és kihuzta zsebéből a legújabb árjegyzéket.

— Engedje meg, hogy felhívjam figyelmét legfrissebb távolbalató fenomenünkre, izoláló toronyban tartja a szeánszait; fenn a tetőkerben, mindjárt a csillagvizsgáló mellett. — Mr. Top feltette szemüvegét. — Ime rendeljél 12-2-ig, előzetes bejelentés és honorálás kötelező.

[Folyt. köv.]

Előkészületben

SZABÓ IMRE

utijegyzetei

AZ ÚJ BALKÁN

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobruza, Orománia, Bulgária, Törökország, Jugosziávia, Görögország.

Előjegyzéseket elfogad az Új Kelet könyvtálya

Nyomatott a „Cartera Românească” környomógépen, Str. Dorobantilor 14-16.

SZER...
KIA...
ELO...
X...
192...
* 5...
Fel...
Ma kor...
váron a...
gyűlésben...
kivételes...
pitanunk...
háztulajd...
szó, itt...
mindenki...
akár a b...
formán...
ből a jog...
Addig, m...
len akad...
probléma...
oldhatatl...
lakók köz...
talanul a...
bőrök vé...
ségnek ta...
A védel...
góriája...
Egyre je...
számát...
kényzszer...
Ma már c...
díjasok el...
igazságüg...
akar hossz...
déseket...
semmi é...
nincsen...
A legfő...
megszorító...
talánlást...
ezek a ki...
háztulajd...
régét su...
tisztviselő...
elképzelhe...
a maga...
szabad...
ugyanakk...
déseknél...
pont pedig...
különösen...
krízisének...
a lényezet...
bitásával...
előmozdítá...
A kölcs...
megtörtént...
otóra. A k...
a lakásana...
latja, me...
alá hozni...
amelyek a...
gát gará...
angol és a...
tőke keres...
normális...
tőkebefekt...
kölcsön...
kölcsönök...
nak az öss...
bankok k...
földi bank...
amortizáció...
kölcsönét. A...
megoldja a...
vény és ak...
összehangol...
ok és bér...
árdekeit...
Általában...
nincs sok...
sági helyne...